

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ORGANIZACE EVROPSKÉHO SOUDNÍHO SYSTÉMU

Autor práce: Ladislav Vovesný
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Prezenční
Vedoucí práce: Mgr. Danuše Ehrenbergerová
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Velice děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Danuši Ehrenbergerové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VOVESNÝ, L. *Organizace evropského soudního systému : bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. – 73 s.
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Danuše Ehrenbergerová

Klíčová slova: Evropská unie, právo Evropské unie, Soudní dvůr Evropské unie, soudní systém Evropské unie

Bakalářská práce analyzuje postavení Soudního dvora Evropské unie jako důležité instituce Evropské unie, která je nápomocna soudům členských států při správném výkladu a dohledu na respektování práva Unie. Shrnuje systém fungování a složení Soudního dvora. Identifikuje jeho postavení, pravomoc, význam a zejména roli při utváření komunitárního práva. Stručně představuje právní systém Evropské unie a jeho specifické postavení ve vztahu k mezinárodnímu právu a právu členských států. Reflektuje částečné proměny Soudního dvora v historickém vývoji v zakládajících smlouvách, které tvoří ústavní pořádek Unie. Jelikož je práce teoretického charakteru, vychází především z odborné literatury, a to i zahraniční, legislativních dokumentů, výročních zpráv Soudního dvora a elektronických zdrojů.

ABSTRACT

VOVESNÝ, L. *Organization of European Judicial System : Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012. – 73 p.
Supervisor: Mgr. Danuše Ehrenbergerová

Key words: the European Union, European Union Law, Court of Justice of the European Union, Judicial system of the European Union

The aim of this bachelor work is to analyze the role of the Court of Justice of the European Union. This institution of great importance is assist to the courts of the member states in the correct interpretation and it is authorized to oversee the respect concerning the European Union rule of law. This work covers the principle of a structure and operation of the Court of Justice of the European Union. It tries to focuses on the status, authority, significance, and in particular the role of this institution during the *acquis communautaire* formation. This work also really briefly acquaints with the judicial system of the European Union, which determines a peculiar legal framework. This framework possesses a specific status within the international law and within the law system of member states. The work also aims to reflect various partial transformations of the Court of Justice regarding to the historic development within the treaties of establishment which represent a constitutional order of the Union. This work is rather theoretical, and that is why it is mainly based on a professional literature, including a foreign one, furthermore it is based on various legislative records, annual reports of the Court of Justice, and on the E-sources.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	9
2 STRUČNÁ HISTORIE INTEGRAČNÍCH PROCESŮ V EVROPĚ.....	12
2.1 Počátky integračních snah v Evropě	12
2.2 Vznik Evropských společenství a základající smlouvy	13
2.2.1 Přehled základajících smluv zastřešujících EU.....	14
2.2.1.1 Pařížská smlouva	15
2.2.1.2 Římské smlouvy	16
2.2.1.3 Slučovací smlouva	17
2.2.1.4 Jednotný evropský akt.....	17
2.2.1.5 Maastrichtská smlouva.....	18
2.2.1.6 Amsterdamská smlouva	20
2.2.1.7 Smlouva z Nice.....	20
2.2.1.8 Smlouva o Ústavě pro Evropu.....	21
2.2.1.9 Lisabonská smlouva.....	21
3 PRÁVNÍ SYSTÉM EVROPSKÉ UNIE	23
4 SYSTÉM EVROPSKÝCH SOUDNÍCH ORGÁNŮ.....	26
4.1 Soudní dvůr	28
4.1.1 Složení Soudního dvora	29
4.1.1.1 Soudci	30
4.1.1.2 Předseda	31
4.1.1.3 Generální advokáti.....	31
4.1.1.4 Kabinety soudců a generálních advokátů.....	32
4.1.1.5 Senáty.....	32
4.1.1.6 Kancléř (vedoucí soudní kanceláře)	33
4.1.1.7 Služby	33
4.1.2 Pravomoci Soudního dvora	34
4.2 Tribunál.....	35

4.2.1 Složení Tribunálu	35
4.2.2 Pravomoci Tribunálu	36
4.2.3 Řízení před Tribunálem	37
4.3 Soud pro veřejnou službu	38
5 NĚKTERÉ DRUHY ŘÍZENÍ U SOUDNÍHO DVORA.....	40
5.1 Žaloba na porušení práva (čl. 258-260 SFEU).....	42
5.2 Žaloba na neplatnost (čl. 263 SFEU).....	43
5.3 Žaloba na nečinnost (čl. 265 SFEU).....	43
5.4 Řízení o předběžné otázce (čl. 267 SFEU)	44
6 SOUDNÍ DVŮR JAKO TVŮRCE KOMUNITÁRNÍHO PRÁVA	48
6.1 Rozhodnutí Soudního dvora ve věci „Van Gend an Loos“	51
6.2 Rozhodnutí Soudního dvora ve věci „Costa“	52
6.3 Rozhodnutí Soudního dvora ve věci „Cassis de Dijon“	53
6.4 Rozhodnutí Soudního dvora ve věci „Foto-Frost“	54
ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
SEZNAM ZKRATEK	63
PŘÍLOHY	64

ÚVOD

Přistoupením České republiky v roce 2004, kdy se i z malého, avšak suverénního, státu střední Evropy stal plnohodnotný člen Evropské unie, se na ČR samozřejmě začaly vztahovat zásady dodržování systému práva Unie.

Tato integrace sebou přinesla povinnost postupně včlenit mnoho nových a dosud matně známých postupů, aplikací či výkladů komunitárního a unijního práva u národních soudů, kdy se tento svébytný právní systém dotkl i suverenity členských států s použitím nadřazenosti instituce Soudního dvora Evropské unie. Soudní dvůr Evropské unie sehrává svoji nejdůležitější roli dohledem na respektování práva Unie, kdy svým nepopiratelným významem sehrává klíčovou roli jako orgánu zajišťujícího ochranu práv občanů i samotných členských států. Jelikož se jedná o apolitický orgán, který je nezávislý na ostatních institucích, zejména pak na klasickém institucionálním trojúhelníku Evropské unie, může kooperovat s nezávislými národními soudy.

Je důležité zdůraznit, že i když jakýkoliv pořádek se bude snažit o svoji stabilitu, nedosáhne toho, pokud nebude existovat nezávislá moc, v tomto případě soudní, která bude na něj dohlížet a nestranně rozhodovat, a proto smyslem evropského soudního systému je dodržování nastaveného právního řádu Unie jako základní podmínky její existence.

Faktické fungování a existence Evropského soudního dvora a jeho dalších pomocných institucí začleněných k tomuto orgánu bývá mnohdy v ústraní pozornosti běžných občanů EU, avšak Soudní dvůr Evropské unie, vedle klasických institucí jakými jsou Evropská komise, Evropský parlament a Rada Evropské unie, hraje významnou roli na poli spravedlnosti v monumentálním integračním celku Unie.

Z podstaty věci je proto důležité zanalyzovat a identifikovat postavení, pravomoc, složení a úlohu Soudního dvora Evropské unie, který je nadřazen soudům a právním řádům členských států a dohlíží na respektování práva Unie, která sama prostřednictvím ústavního rámce, složeného ze zakládajících smluv, dala vzniknout Soudnímu dvoru Evropské unie.

Základním dokumentem v dané právní oblasti jsou zakládající smlouvy Unie. Je bezesporu důležité si je více přiblížit pro pochopení jejich úlohy v legislativním procesu, kterým svěřily primární úlohu v systému právní ochrany Soudnímu dvoru Evropské unie, Soudu první instance (Tribunálu) a později i specializovanému Soudu pro veřejnou službu.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Práce si klade za svůj primární cíl představit komplexní informace o složení, pravomocích, funkci a systému fungování Soudního dvora Evropské unie jako celku. Zhodnotit postavení, význam, změny, k nimž v průběhu vývoje a utváření Evropské unie došlo. Dalším cílem bakalářské práce je analyzovat Soudní dvůr Evropské unie jako tvůrce komunitárního práva, které mnohdy dělá problém soudům členských států při aplikaci komunitárního práva na národní úrovni.

Je nemálo důležité, aby alespoň ve zkratce byl v práci představen i pomyslný ústavní rámec Evropské unie, který je tvořen zakládajícími smlouvami, stejně jako krátký historický exkurz, stručně zmiňující to, co předcházelo integračním procesům v Evropě.

Interpretace a aplikace právních předpisů evropského práva, jako svébytného a ojedinělého druhu v mezinárodním právním rámci, vytváří v praxi mnoho problémů v členských státech Unie. Proto je důležité zanalyzovat kooperační a kompetenční postavení Soudního dvora Evropské unie ve vztahu s vnitrostátními soudy. Tedy vztah, jenž by měl vést k bezproblémovému a hladkému výkladu komunitárního práva, zejména pak prostřednictvím řízení o předběžné otázce.

Jelikož je práce teoretického charakteru, vycházím především z výrazně většího zastoupení odborné literatury, a to i zahraniční, a legislativních dokumentů. Jmenovitě se například jedná o publikace Luboše Tichého, Vladimíra Týče, Bohumila Pikny, Naděždy Šiškové, Chrise Turnera, Josephine Steiner a dalších. Dále jsou samozřejmě použity výroční zprávy Soudního dvora Evropské unie a elektronické zdroje. Z nich je čerpáno především proto, že se jedná o oficiální stránky zřizované Evropskou unií a jejími orgány či institucemi, které fungují, kromě informačního rázu, i jako pomyslné úřední desky, čímž tím je zajištěna relevance informací použitých z těchto internetových zdrojů.

V jednotlivých kapitolách jsou často používané pojmy, jež je dobré si blíže představit a základně vymezit pro komplexní uchopení základních problémů. To považuji za nezbytné vzhledem ke skutečnosti, že Lisabonská smlouva změnila terminologii v práci používanou. Byla zrušena pilířová struktura Unie, sjednotil se název Evropská unie a došlo k změně názvů zakládajících smluv, které jí zastřešují, na Smlouvu o fungování Evropské unie a Smlouvu o Evropské unii. Kromě staré

judikatury Soudu se snažím o současné číslování článků dle Lisabonské smlouvy. Hojně používaný pojem „evropské právo“ se vztahuje na veškeré právní akty, a to jak na komunitární, tak na unijní úrovni. Obdobná situace je u termínů „komunitární“, „Společenství“, „Soud první instance“, které v současnosti pozbyly platnosti a jsou zaměňovány či ztotožňovány s termíny „unijní“ „Evropská unie“, „Unie“, „Tribunál“ a podobně. V práci je dále používán zkrácený tvar „Soudní dvůr“ nebo „Soud“, který nahrazuje oficiální název stanovený Lisabonskou smlouvou „Soudní dvůr Evropské unie“.

V práci je využito více metod zpracování tématu. Zejména je zde použita metoda historická, metody analýzy a komparace, dále analogie a dedukce.

Ve druhé kapitole práce je použita především metoda historická. Ve zkratce se zaobírá stručnou historií a historickým vývojem integračních procesů v Evropě. Nalézají odpovědi na otázky proč vůbec vznikla Evropská unie a jaké relevantní události vzniku předcházely. Toto poznání pak je východiskem pro odpověď na další otázky - co předcházelo vzniku Soudního dvora a do jakého historického dění se rodil a jaké postavení získával Soudní dvůr na poli kontroly a ochrany práva Unie. Popsán je samotný vznik a podepsání zakládajících dokumentů, počínaje od Pařížských smluv až, v současné době poslední, k Lisabonské smlouvě. Tato kapitola je z logiky věci důležitá, protože některé tyto smlouvy výrazným způsobem ovlivňovaly postavení Soudního dvora EU, a to především z pohledu institucionálního rámce EU.

Třetí kapitola se ve stručnosti soustřeďuje na právní systém a právní normy EU. Osvětluje hypotézu důležitosti existence a postavení Soudního dvora EU a roli, jakou sehrává v evropském právu (komunitárním a unijním), představuje možnost, jak lze hierarchicky uspořádat prameny práva EU. Vysvětluje právní akty Unie a řádný legislativní proces, který tyto normy evropského práva vytváří.

Čtvrtá kapitola detailně analyzuje funkce, pravomoci, vnitřní uspořádání Soudního dvora EU a řízení, které u něj může být vedeno. Obdobný postup je použit dále i u Tribunálu a následně ve zkratce u specializovaného soudu, jemuž daly zakládající smlouvy možnost vzniknout jako posledním a obdařily jej nejmenšími pravomocemi, tzn. Soudu pro veřejnou službu.

Zaměření páté kapitoly směřuje ke čtyřem vybraným nejdůležitějším řízením. Objasňuje význam jednotlivých řízení a postavení Soudního dvora EU v nich. Je zde kladena otázka, která z těchto řízení jsou nejvyužívanější a do jaké míry jsou důležitá pro utváření evropského práva.

V poslední, šesté, kapitole je Soudní dvůr EU představen jako tvůrce komunitárního práva se snahou potvrzení významu jeho úřadu a řízení o předběžné otázce. Zde jsou představeny i dva zásadní judikáty Soudního dvora EU, které výrazně promluvily do utváření práva Unie, především zásady přímého účinku evropského práva.

2 STRUČNÁ HISTORIE INTEGRAČNÍCH PROCESŮ V EVROPĚ

Evropská unie dnes sdružuje sedmadvacítku států, a to včetně České republiky. Pro svůj nadstátní charakter, někdy označován jako supranacionální, se nejedná o tradiční mezinárodní organizaci. Vznik sebou přinesl a přináší zrod nových orgánů požívajících oprávnění od členských států. Evropská unie je vybavena vlastním právním řádem, jež poskytuje právě onu podřízenost členských států. Působností Lisabonské smlouvy získala Evropská unie i právní subjektivitu.

V postupném utváření moderní společnosti měla myšlenka soudržnosti, spolupráce a spojení států do jednoho komplexního celku své místo a různé iniciátory těchto snah. Ačkoliv tyto snahy v minulosti nedopadly vždy podle očekávání, což mohlo být způsobeno i tím, že společnost ještě nedosáhla dostatečné zralosti a nebyla plně připravena k realizaci konkrétního kroku, nakonec se podařilo po II. světové válce stabilizovat evropský kontinent a znovu započít společné, nejen ekonomické, integrační snahy.

2.1 Počátky integračních snah v Evropě

Po konci II. světové války se vyskytla nová světová hrozba v podobě tzv. bipolárního rozdělení světa a s tím spojené soupeření států rozdělených do dvou ideologicky antagonistických táborů. Primárním cílem politiky se stalo udržet na „starém kontinentu“ především mír a klid zbraní. V tomto duchu přichází návrh tehdejšího britského ministerského předsedy Winstona Churchilla¹ na vytvoření Spojených států evropských do nevhodné mezinárodně politicky napjaté situace. Myšlenka byla v dané chvíli spíše utopií.

Spojené státy americké se po II. světové válce chtěly co nejdříve stáhnout z Evropy, podobně jako tomu bylo po I. světové válce, avšak sovětská rozpínavost a vnímané budoucí potencionální hrozby přinutily Spojené státy setrvat a plnit roli jakéhosi „světového četníka“.

---

¹ Winston Churchill (r. 1874-1965) byl britský politik a spisovatel. Premiérem Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku v letech 1940 až 1945 a 1951 až 1955.

Válkou poničená Evropa potřebovala obnovit průmysl, zemědělství a infrastrukturu. Tomu měl vzhledem k platební neschopnosti většiny států pomoci tzv. Marshallův plán (*European Recovery Program*) – Program obnovy Evropy – program vyhlášený státním tajemníkem USA G. Marshall² 5. 6. 1947 jako finanční a materiální pomoc Evropě v zájmu její stabilizace. Tehdejší Sovětský svaz plán odmítl a donutil k tomu i své satelity, včetně Československé republiky. V zájmu koordinace pomoci byla vytvořena Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci (OEEC). V letech 1948-51 bylo mezi tyto státy rozděleno zhruba 13 mld. USD (v přepočtu na dnešní hodnotu více než 100 mld. USD). Plán přispěl k hospodářské rekonstrukci západní Evropy, k obnovení výroby i obchodu.³

Klíčovým dokumentem pro odstartování evropské integrace v 50. letech 20. století se ukázal být Schumanův plán, kdy francouzský ministr zahraničí Robert Schuman⁴ předložil 9. května 1950 návrh na zavedení společné výroby uhlí a oceli, z něhož měl, dle jeho slov, vzejít „*první konkrétní základ Evropské federace, jež je nezbytná pro udržení míru*“⁵. Ve zkratce lze označit tento plán jako jasně definující snahu o trvalé udržení míru a spolupráce v poválečné Evropě. Ačkoliv se pro tento návrh francouzské vlády vžil název Schumanův, skutečným autorem je Jean Monnet. Robert Schuman a Jean Monnet jsou proto označováni jako „Otcové zakladatelé“.

2. 2 Vznik Evropských společenství a zákládající smlouvy

Pro další vývoj podoby evropské integrace bylo stěžejní zasedání Poradního (Parlamentního) shromáždění v září 1952, na kterém byly prezentovány dvě odlišné koncepce evropské integrace. První koncepce, předložená Velkou Británií, navrhovala volnější spojení evropských států (včetně Spojených států amerických a Kanady s poradním hlasem) pod britským vedením, které vycházelo z Rady Evropy a nemělo nadnárodní podobu. Naproti tomu druhá, italská, koncepce podporovaná Německem a Francií počítala s vytvořením nadnárodní organizace, na kterou by členské státy přenesly některé ze svých suverénních práv. Rozhodnutí Francie, Německa, Itálie

---

² George Catlett Marshall (r. 1880-1959) byl americký generál a politik.

³ DUŠEK, J.: *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice, 2011, s. 21.

⁴ Robert Schuman (r. 1886-1963) byl francouzský politik. V roce 1947-1948 se stal ministerským předsedou Francie, v letech 1948-1952 byl ministrem zahraničí a dále v letech 1958-1960 prezidentem Evropského parlamentu.

⁵ KÖNIG, P., LACINA, L., PŘENOSIL, J.: *Učebnice evropské integrace*. 1. vyd. Brno, 2006, s. 25.

a států Beneluxu vydat se společně směrem druhé integrační koncepce znamenalo zásadní zlom v evropské spolupráci.⁶

Schumanův plán z roku 1950 vedl k založení Evropského společenství uhlí a oceli (tzv. Montánní unie) s vlastní rozhodovací pravomocí, ale zahrnoval pouze odvětví průmyslu uhlí a oceli. Panoval všeobecný názor, že by tento „experiment“ měl být rozšířen i do dalších oblastí.⁷ Bylo jen otázkou času, kdy se spolupráce dále rozvine i v dalších odvětvích. V polovině padesátých let vykrytalizoval projekt Euratomu a Evropského hospodářského společenství na půdorysu spolupráce Šestky⁸, která se osvědčovala v Montánní unii.⁹

Jak bylo zmíněno výše, celý integrační proces odstartovala tzv. Šestka. Takto postupem času probíhalo postupné rozšiřování o další země až do dnešní podoby sedmadvacítiky členských států Unie:¹⁰

- r. 1952-58: zakládající státy: Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo (v roce 1990 rozšířeno o bývalou Německou demokratickou republiku), Nizozemsko,
- r. 1973 – první rozšíření (tzv. „severní“): Dánsko (Grónsko vystoupilo v r. 1985), Irsko, Spojené království,
- r. 1981 – druhé rozšíření (tzv. „jižní“): Řecko,
- r. 1986 – třetí rozšíření (tzv. „druhé jižní“): Portugalsko, Španělsko,
- r. 1995 – čtvrté rozšíření (tzv. „druhé severní“): Finsko, Švédsko, Rakousko
- r. 2004 – páté rozšíření (tzv. „východní“): Česko, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko,
- r. 2007 – šesté rozšíření (tzv. „druhé východní“): Bulharsko, Rumunsko.

2.2.1 Přehled základajících smluv zastřešujících EU

Následující podkapitoly stručně přibližují jednotlivé nejdůležitější smlouvy v průběhu let a jejich strukturu, které výrazným způsobem ovlivnily chod celého integračního celku a samozřejmě i Soudního dvora. Smlouvy Společenství mají povahu

---

⁶ OUTLÁ, V. *et al.*: *Právo Evropské unie*. 2. rozšířené vydání. Plzeň, 2008, s. 20-21.

⁷ DUŠEK, J.: *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice, 2011, s. 24.

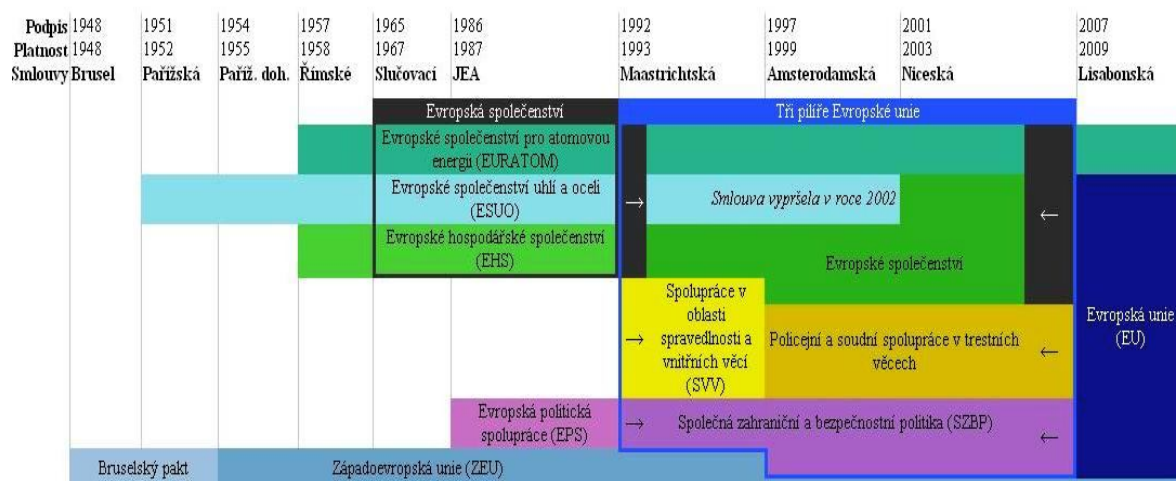
⁸ Označení pro první státy, které podepsaly zakládající smlouvy společenství. Jedná se o Francii, Německo, Itálii, Nizozemí, Belgii a Lucembursko.

⁹ POMAHAČ, R.: *EVROPSKÉ PRÁVO*. 1. vyd. Praha, 2003, s. 19.

¹⁰ DUŠEK, J.: *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice, 2011, s. 100-103.

odlišnou od klasických mezinárodních smluv. V této souvislosti lze hovořit o zřizovacích smlouvách jako o „ústavním pořádku“ Společenství.

Obrázek č. 1: Historie a struktura základních smluv Evropské unie

Zdroj: Evropská unie. In *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [on-line]. Poslední aktualizace 2. 3. 2012 [cit. 2012-03-08]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_unie>.

2.2.1.1 Pařížská smlouva

V dubnu 1951 byla z francouzského podnětu podepsána Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli¹¹, která se též nazývá „Pařížská“, šesti zakládajícími státy - Francií, Německem, Itálií a státy Beneluxu. Pro ostatní státy byla idea nadstátnosti příliš revoluční. O těžbě uhlí, výrobě oceli a obchodu s těmito komoditami již nerozhodovaly státy, ale nově utvořený nadstátní celek. Činnost ESUO byla po institucionální stránce zajištěna zřízením Vysokého úřadu ESUO, Shromážděním ESUO a Soudním dvorem ESUO. ESUO, kromě vytvoření společného trhu uhlí a oceli, usilovalo o zajištění míru, rozvoj hospodářství, zvýšení zaměstnanosti a životní úrovně. Smlouva o založení ESUO byla uzavřena na dobu 50 let a k 23. červenci 2002 pozbyla platnosti.¹²

K založení Soudního dvora vedlo hned několik důvodů. Především bylo zapotřebí vytvořit instituci, která by byla schopna řešit možné spory mezi ESUO a členskými státy, členskými státy navzájem a mezi jednotlivci a ESUO. Dalším velice

¹¹ Viz *Smlouva o ESUO*, Úřední věstník L 319/1, 1988.

¹² OUTLÁ, V. et al.: *Právo Evropské unie*. 2. rozšířené vydání. Plzeň, 2008, s. 21.

podstatným důvodem vzniku Soudního dvora byla nutnost zajištění jednotného výkladu, aplikace a s tím spojené dodržování práva ESUO v rámci všech členských států.¹³

Soudní dvůr rozhodoval poněkud jinak, než jak je tomu dnes. Dle čl. 32 Smlouvy o ESUO byl složen pouze ze sedmičlenného kolegia soudců, což postačovalo vzhledem k jen šesti členským státům (do roku 1973), volených společnou dohodou členských států na šestileté období s tím, že každé tři roky dojde k obměně. Soudci však měli možnost opakovaného zvolení do funkce. Národnostní složení soudců bylo řešeno podobně jako dnes, kdy každá členská země vyslala po jednom soudci. Sedmý soudce byl podle principu rotace vybírán z velkých členských zemí, a to z Francie, Německa a Itálie. Zasedání Soudního dvora probíhala zpravidla v plénu o lichém počtu nebo popřípadě v tříčlenných senátech. V čele, stejně jako dnes, stál předseda, kterého volili soudci ze svého středu na období tří let s možností znovuzvolení. Dále spadal do organizace Soudního dvora tajemník, dva veřejní zástupci a advokáti, kteří zastupovali jednotlivé strany v řízení před Soudním dvorem.¹⁴

Hlavní pravomoci Soudního dvora byly dále zakotveny v čl. 33 Smlouvy o ESUO, kdy měl Soudní dvůr pravomoc rozhodovat o porušení Smlouvy nebo i jiného prováděcího právního pravidla, o porušení podstatných pravidel řízení, o zrušovacích žalobách pro nedostatek pravomocí, pro zneužití moci, podaných proti rozhodnutím a doporučením Vysokého úřadu některým členským státem nebo Radou.

2.2.1.2 Římské smlouvy

Nadstátní koncepce se v případě ESUO osvědčila, a tak na základě úspěchu šest zakládajících států rozšiřuje svou spolupráci na další hospodářské oblasti. Proto byly podepsány v březnu 1957 další dvě smlouvy, které daly vzniknout Evropskému hospodářskému společenství (EHS)¹⁵, jehož hlavním cílem bylo zajistit volný pohyb osob, zboží a služeb přes hranice, a Evropskému společenství pro atomovou energii, které se zavázalo k mírovému využití jaderné energie. Platnost obou smluv již nebyla omezena. Protože se jednalo o sdružení stejných států jako v případě ESUO, převzaly nově vzniklá společenství již vytvořené instituce. Od této chvíle spadají do kompetence Soudního dvora i spory řešené v rámci EURATOM.¹⁶ Podobně jako v případě ESUO

---

¹³ TÝČ, V.: *Úvod do mezinárodního a evropského práva*. 1. vydání. Brno, 2007, s. 70-71.

¹⁴ FIALA, P., PITROVÁ, M.: *Evropská unie*. 1. vydání. Brno, 2003, s. 339-340.

¹⁵ Viz *Smlouva o EURATOM*, Úřední věstník C 323/1, 1999.

¹⁶ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E.: *Základy práva Evropské unie*. České Budějovice, 2007. s. 14-18.

se členské státy rozhodly zřídit základní instituce podílející se na řízení a rozhodování i v případě EHS, kdy mezi ně patřil samozřejmě i Soudní dvůr.¹⁷ Postavení Soudního dvora se nijak zásadně nelišilo od postavení v Pařížské smlouvě. Nicméně Smlouva o EHS charakterizovala jednotlivé druhy žalob, které prakticky existují dodnes, jako je např. žaloba o porušení povinnosti členských států podaná Komisí nebo některým členským státem, žaloba na nečinnost Rady a Komise, atd.

2.2.1.3 Slučovací smlouva

V roce 1965 přistoupily členské státy k podpisu tzv. Slučovací smlouvy¹⁸, která stanovila, že Rada ministrů a Komise budou fungovat v rámci všech tří společenství. To však neznamená, že Společenství (ESUO, EHS, EURATOM) splynulo v jeden celek.¹⁹ Donedávna existovaly tři různé smlouvy a tři různá Společenství, jež tvořily první pilíř EU. Lze konstatovat, že se působnost Soudního dvora v rámci Slučovací smlouvy nelišila od předcházejících smluv, jednalo se spíše o faktické potvrzení a usnadnění spolupráce.

2.2.1.4 Jednotný evropský akt

V roce 1986 došlo podpisem Jednotného evropského aktu²⁰ k větší revizi předcházejících smluv. Stanovil společnou měnu a vytvořil časový rozvrh pro dokončení jednotného trhu. Důležitou změnou bylo odstranění práva veta ve vybraných oblastech a rozhodnutí o posílení pozice Evropského parlamentu zapojením do legislativního procesu.²¹ Je podstatné, že tato smlouva již presumuje vznik Soudu prvního stupně pro velkou zatíženost Soudního dvora. Jedním z důvodů, proč k tomuto kroku došlo, bylo postupné rozšiřování Společenství a začlenění nových členských států. K tomuto rozšíření kapacity a zvýšení efektivnosti činnosti Soudního dvora o další Evropský soud prvního stupně (Soud první instance, dnes Tribunál) došlo o tři roky později v roce 1989.

---

¹⁷ KÖNIG, P., LACINA, L., PŘENOSIL, J.: *Učebnice evropské integrace*. 1. vyd. Brno, 2006, s. 37.

¹⁸ Viz *Smlouva o ES*, Úřední věstník C 340 ze dne 10. 11. 1997.

¹⁹ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E.: *Základy práva Evropské unie*. České Budějovice, 2007, s. 14-18.

²⁰ Viz *Jednotný evropský akt*, Úřední věstník L 169/1, 1987.

²¹ DUŠEK, J.: *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice, 2011, s. 41.

2.2.1.5 Maastrichtská smlouva

V únoru 1992 došlo k podepsání Smlouvy o Evropské unii²² v Maastrichtu. Tato smlouva byla právním základem fungování dnešní EU, jejíž součástí byla všechna tři výše zmíněná Společenství. Smlouva o založení EHS byla přejmenována na Smlouvu o založení evropského společenství a nově se zavádí pojem Evropská unie.²³

Maastrichtská smlouva dále stanovila jasná pravidla pro budoucí jednotnou měnu euro, vytvořila občanství EU, poprvé definovala jednotný trh založený na „čtyřech svobodách“ (volný pohyb zboží, služeb, osob a peněz) a pokouší se řešit tzv. demokratický deficit.²⁴ Přestože zavedením Maastrichtské smlouvy nedošlo k změnám v postavení Soudního dvora, bylo její podepsání důležitým zlomovým krokem, kterým byl zaveden pilířový systém Evropské unie. Dle čl. 171 Smlouvy o ES může poprvé od roku 1993 Soudní dvůr ukládat peněžní sankce, a to v případě, že členské státy nebudou respektovat jeho závazné rozsudky. Přijetím Smlouvy o EU došlo k změně složení Soudního dvora, kdy počet zastoupených soudců od té doby odpovídá počtu členských států. Tato podstatná změna ve složení Soudního dvora přetrvává až dodnes.

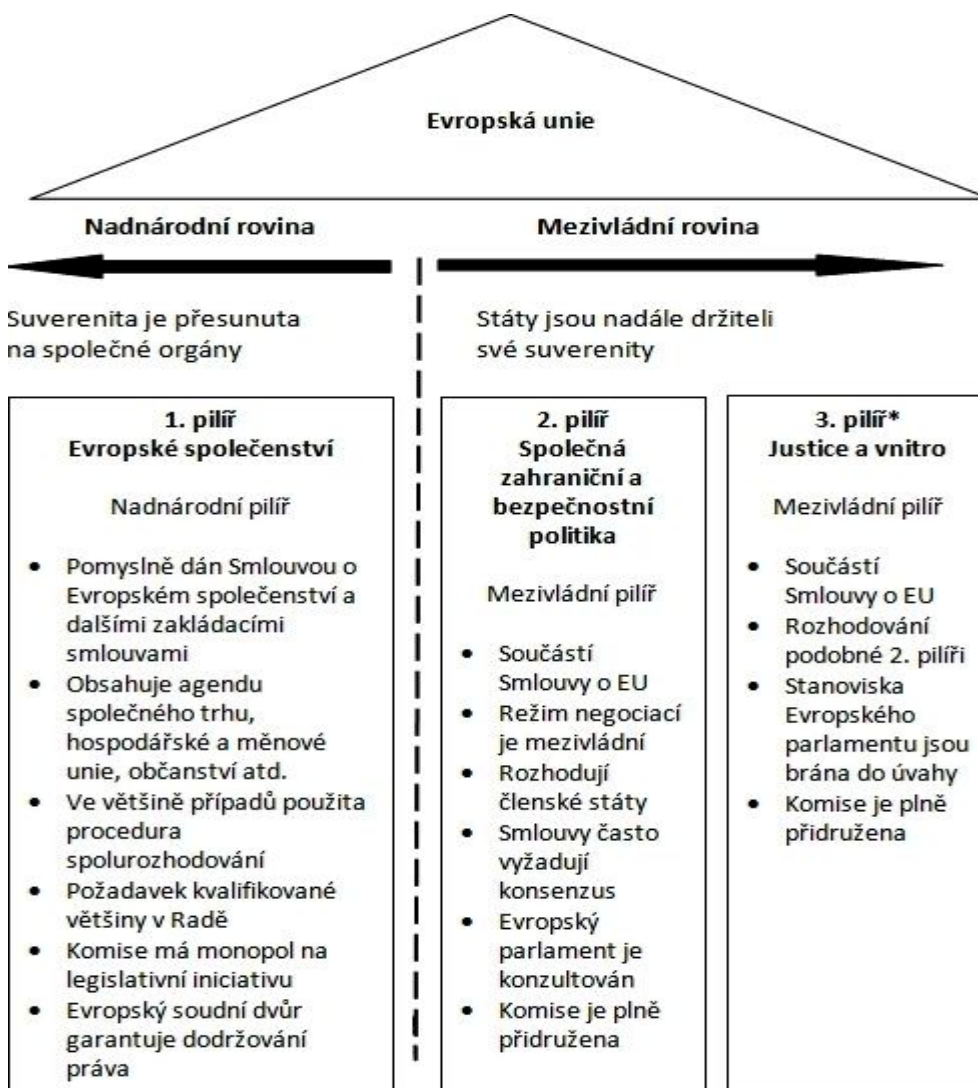
---

²² Viz *Smlouva o EU*, Úřední věstník C 325/7, 1992.

²³ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E.: *Základy práva Evropské unie*. České Budějovice, 2007, s. 19-20.

²⁴ Demokratický deficit - hlavní rozhodovací roli má v Unii Rada EU, orgán nikoliv zastupitelský, ale výkonný. Proto se prosazuje princip spolurozhodování Evropského parlamentu.

Obrázek č. 2: Maastrichtský chrám

Zdroj: FIALA, P., PITROVÁ, M.: *Evropská unie*. 2. vydání. Brno, 2009.

*Poznámka: Tento pilíř byl zásadně dotčen revizí smluv Amsterodamskou smlouvou. Pilířová struktura byla později zrušena v souvislosti s přijetím Lisabonské smlouvy, kdy rozdělila kompetence mezi EU a členské státy.

Nové uspořádání uvnitř EU, jež se vyjadřuje tzv. Maastrichtským pilířovým chrámem, který je tvořen z jednoho nadnárodního a dvou mezivládních pilířů, bylo zásadním posunutím v evropské integraci. Zavedením pilířového modelu se z EU stal nejenom ekonomický celek, ale především politický, když druhý a třetí pilíř plní právě onu politickou úlohu.

2.2.1.6 Amsterdamská smlouva

V říjnu 1997 dochází k podpisu Amsterdamské smlouvy, jež vstoupila v platnost v květnu 1999²⁵. K hlavním cílům smlouvy patřila snaha odstranit poslední bariéry volného pohybu čtyř svobod, posílení bezpečnosti uvnitř Evropské unie, zlepšení výkonnosti institucionální struktury s přihlédnutím k předpokladu dalšího budoucího rozšiřování. Dochází ke komunitarizaci²⁶ 3. pilíře Maastrichtského chrámu a dochází k legitimizaci procesu vícerychlostního modelu integrace.²⁷ Soudní dvůr podepsáním této smlouvy získal nové pravomoci, ve kterých byl dříve omezen. Zejména se jedná o oblasti základních lidských práv, práv jednotlivce, bezpečnosti a justiční spolupráce, volného pohybu osob a hlavně v soudní spolupráci v občanských věcech atp.

2.2.1.7 Smlouva z Nice

Jelikož Amsterdamská smlouva nevyřešila řadu institucionálních problémů, bylo nutné v roce 2001 přistoupit k dalšímu pozměňování zakládajících smluv, což se realizovalo smlouvou z Nice²⁸. Tato smlouva vstoupila v platnost v únoru 2003 a přinesla řadu dalších institucionálních a materiálních změn. Zejména kladla důraz na národní aspekty. Hlavní změny se týkaly způsobu rozhodování v EU, kdy v mnoha oblastech se začalo hlasovat kvalifikovanou většinou, a to namísto principu jednomyslnosti tzv. práva veta. Smlouva zavádí princip tzv. dvojité většiny²⁹, zvyšuje počet poslanců Evropského parlamentu na 732 a přerozdělila hlasy mezi jednotlivými státy v Radě a Evropském parlamentu.³⁰ Zánikem ESUO (uplynula doba 50 let platnosti smlouvy o ESUO) byla agenda touto smlouvou převedena na Evropské společenství.

Smlouva výrazně promluvila i do personálního složení Soudního dvora, když stanovila počet a původ jednotlivých soudců, přičemž příslušnost soudců se odvíjí od počtu členských států, kdy každý reprezentuje vždy jeden člen. Soudní dvůr nově zasedá a rozhoduje v senátech a je-li to nutné ve velkém senátu, popř. s výjimkami v plénu. Dále upravuje postavení soudců a generálních advokátů, organizaci i principy řízení Soudního dvora v Protokolu o statutu Soudního dvora a Soudu první instance.

---

²⁵ Viz *Amsterodamská smlouva*, Úřední věstník C 340/1, 1997.

²⁶ Komunitarizace - přesunutí části třetího pilíře do prvního pilíře. Rozšíření části pravomocí Evropského společenství na úkor členských států. Týká se spolupráce v oblasti justice a vnitřní bezpečnosti, avšak oblast trestního práva a policejní spolupráce zůstává v 3. pilíři.

²⁷ DUŠEK, J.: *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice, 2011, s. 50.

²⁸ Viz *Niceská smlouva*, Úřední věstník C 80 ze dne 10. 3. 2001.

²⁹ Pro přijetí návrhu musí být například 55% členů Rady EU reprezentujících 62% obyvatelstva EU.

³⁰ OUTLÁ, V. et al.: *Právo Evropské unie*. 2. rozšířené vydání. Plzeň, 2008, s. 34-35.

Revidovaná Smlouva o ES v čl. 222 specifikuje počet generálních advokátů až na osm a popřípadě může dojít k navýšení na žádost Soudního dvora, kterou podá Radě, jež jednomyslným usnesením rozhodne o tomto navýšení. V čl. 225a Smlouva o ES zavádí soudní komory, jež jsou příslušné rozhodovat v prvním stupni jen ve vymezených oblastech. U Soudu navíc bude nově každé tři roky docházet k rotaci soudců. Smlouva dále stanovuje možnost vydání rozsudku Soudního dvora i bez stanoviska generálního advokáta. Tím dochází k rychlejšímu procesu rozhodování, čehož Soudní dvůr v poslední době více využívá.

2.2.1.8 Smlouva o Ústavě pro Evropu

V říjnu 2004 byla podepsána v Římě. Nikdy nevstoupila v platnost. Původně měla nahradit Maastrichtskou smlouvu a Smlouvu o založení Evropského společenství. Cílem smlouvy bylo nahradit složitou strukturu smluv EU jediným právním předpisem. Předmětem kritiky Smlouvy o Ústavě pro Evropu byla zejména její délka a složitost, zrušení principu jednomyslnosti, úplná přednost práva Unie před právem jednotlivých členských států, demokratický deficit, vytvoření tzv. „superstrátu“, obranná a ekonomická politika atd. V některých zemích o návrhu přijetí rozhodovaly národní parlamenty, v jiných bylo rozhodování závislé na referendech.³¹ Proces ratifikace skončil v roce 2005, kdy své jasné „ne“ vyslovila v referendu Francie a posléze i Nizozemí.

2.2.1.9 Lisabonská smlouva

Po neúspěchu s přijetím Ústavy pro Evropu přišlo Německo v době svého předsednictví v roce 2007, dvacet devět měsíců po odmítnutí Smlouvy o Ústavě pro Evropu, s návrhem Lisabonské smlouvy³², jež přejímá podstatnou část textu právě ze zmiňované Ústavy pro Evropu. Lisabonská smlouva ruší Evropské společenství a nahrazuje ho Evropskou unií, takže zanikl dualismus ES–EU.³³ Smlouva novelizuje, tzn. nenahrazuje, dosavadní smlouvy SEU a SES. Smlouva je složena ze dvou částí: Smlouvy o fungování Evropské unie³⁴ a Smlouvy o Evropské unii³⁵. Smlouva

---

³¹ DUŠEK, J.: *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice, 2011, s. 62-64.

³² Viz *Lisabonská smlouva*, Úřední věstník C 306 ze dne 17. 12.2007.

³³ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 28-29.

³⁴ Viz *Smlouva o fungování EU*, Úřední věstník C 83 ze dne 30. 3. 2010.

³⁵ Viz *Smlouva o EU*, Úřední věstník C 325/7, 1992.

je v mnoha ohledech významnou svou reformní povahou: EU získala jednotnou právní subjektivitu, zrušila model pilířového uspořádání, posiluje roli národních Parlamentů a zavádí tzv. mechanismus včasného varování, tzn. právo národních Parlamentů být informovány o legislativních návrzích Evropské Komise. Poprvé se objevuje možnost ukončení členství v Unii, uvádí se symboly EU v prohlášení. Ačkoliv Listina základních práv a svobod není součástí Smlouvy, tak ji LS prohlašuje za právně závaznou s výjimkou Velké Británie, Polska a České republiky. Dále zavádí možnost občanů Unie požádat Komisi o nové návrhy politik, a to prostřednictvím petice s minimálním počtem milionu podpisů, což občanům umožní více se podílet na spolurozhodování a tvorbě legislativy Unie.

Co se Soudního dvora týče, Lisabonská smlouva posílila transparentnost fungování Soudního dvora. Jakmile již přestal fakticky existovat pilířový model, došlo ke komunitarizaci třetího pilíře a tím pádem k větším rozhodovacím pravomocem Soudního dvora Evropské unie, což sebou logicky přináší větší zatížení Soudního dvora. Změnil se i výběr soudců a generálních advokátů, kdy již výběr není prováděn jen na základě dohody jednotlivých vlád členských států, ale také záleží na zvážení speciálního výboru určeného pro schvalování kandidátů. Dále Smlouva uvádí, že po předcházející žádosti Soudního dvora je přípustná změna maximálního počtu generálních advokátů až na jedenáct.

3 PRÁVNÍ SYSTÉM EVROPSKÉ UNIE

Kapitola slouží k přehlednému představení souboru právních norem dosti obtížného a svébytného systému práva evropských společenství (tzv. komunitárního práva) a práva Evropské unie (tzv. unijního práva), souhrnně nazývaného Evropské právo, kdy ratifikovaná Lisabonská smlouva spojila oba aktéry mezinárodního práva v jeden celek. Svébytným systémem lze označit, protože právo ES a EU je odlišné od vnitrostátního práva a od práva mezinárodního. Tento právní řád je představen pouze ve zkratce, a to s cílem snahy o co největší stručnost.

V podstatě evropské právo vytváří důležité mantinely pro Soudní dvůr, který je povinen se řídit jen jím a pohybovat se jen v tomto rámci. Nelze však opomenout fakt, že i sám Soudní dvůr svojí činností, a to především judikaturou, vytváří paradoxně rámec sám sobě, kdy přispívá k tvorbě komunitárního práva.

Prameny práva EU lze nyní hierarchicky uspořádat následovně.³⁶

- primární právo, které je složené ze zřizovacích smluv (SEU, SFEU, Charty základních práv EU a připojené Protokoly) jež tvoří pomyslný „ústavní rámec“ EU;
- sekundární právo, které je tvořeno právními akty EU (právní akty Unie rozumíme dle čl. 288 SFEU – jedná se o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení);
- rozhodnutí SDEU, ačkoliv má rozhodnutí SD zásadní dopad na formování a celkově na výklad práva EU, nelze judikaturu SD formálně považovat za pramen práva (tato problematika je blíže přiblížena v šesté kapitole);
- obyčej, patří sem zejména obecné principy právní (kdy právě tyto principy byly zmiňovány v judikatuře SD), které zahrnují především

---

³⁶ KLÍMA, K. et al.: *Evropské právo*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. s. 109-113. Blíže také TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha : Leges, 2010. s. 75-100. Blíže také TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T.: *Evropské právo*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011. 1005 s.

otázky základních lidských práv a svobod, rovnosti, nediskriminace, procesního práva a základních pravidel právního státu;

- terciární právo; mezinárodní smlouvy, úmluvy a dohody členských států a EU.

Sekundární, neboli odvozené právo, jež je tvořeno právními akty Unie (zahrnující nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska), považují za oblast, kterou je důležité si více přiblížit, protože uvádí v život systém fungování EU nastavený smlouvami, tzn. primárním právem.

Nařízení (*regulation*) je obecně závazné pro všechny členské státy a má přímý účinek, jež bezprostředně zavazuje všechny orgány členských států, jakož i fyzické a právnické osoby členské země. Přímý účinek nařízení dává vlastnost přímé aplikovatelnosti v členských státech, a to bez nutnosti transformace (začlenění) aktu do národního právního předpisu.³⁷ Za pomoci vnitrostátní terminologie bychom mohli nařízení nazvat „evropským zákonem“. Nařízení je závazné ve všech svých částech a platí v okamžiku vstupu v platnost.

Směrnice (*directive*) je typická právní instituce komunitárního práva, které v právních řádech členských států nemá obdobu. Není závazná jako celek, ale pouze co do výsledku, kterého má být dosaženo ve stanovené lhůtě uvedené přímo směrnicí. Ve formách a prostředky vnitrostátního práva.³⁸ Směrnice tak presumuje transpozici (tzn. přenesení jejího obsahu do vnitrostátního předpisu) a implementaci (tzn. faktické zajištění jejího dodržování) do národního práva členských států. Ve formách a prostředky vnitrostátního práva. Teprve provedením obsahu směrnice dochází k její aplikaci.

Rozhodnutí (*decision*) je individuálním aktem zavazující pouze ty subjekty, jimž je rozhodnutí adresováno. Adresáty mohou být fyzické a právnické osoby, jednotlivci, skupiny jednotlivců a samozřejmě i členské státy, jakož i orgány Unie. Aplikovatelnost je obdobná jako u směrnice, tudíž přímá a bezprostřední.³⁹

Doporučení (*recommendation*) a stanoviska (*opinion*) jsou nezávazné druhy právních aktů, kdy dotčená osoba se nemusí jimi řídit a je respektovat. Spíše se jedná o projevy vůle orgánů Unie, jež předpokládají dobrovolné plnění. Doporučuje-li

---

³⁷ PIKNA, B.: *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva : prizmatem Lisabonské smlouvy*. Praha, 2010, s. 69.

³⁸ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E.: *Základy práva Evropské unie*. České Budějovice, 2007, s. 66.

³⁹ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 80-81.

příslušný orgán Unie určitý způsob chování, nesmí s ním spojovat negativní právní následky, myšleno tím například sankci. V doporučení spočívá pouze pozitivní posouzení způsobu chování. Stanovisko obsahuje posouzení určité právně relevantní situace prostřednictvím příslušného orgánu EU. Spoléhá-li se dotčená osoba na takové zjištění, nesmí z toho pro ni vyplývat nevýhoda.⁴⁰

Vydané právní akty Unie společně s dalšími akty a dokumenty jsou publikovány v Úředním věstníku Evropské unie (*Official Journal of the European Union*)⁴¹, který bychom za použití vnitrostátní terminologie mohli označit za obdobu Sbírký zákonů.

---

⁴⁰ PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E.: *Základy práva Evropské unie*. České Budějovice, 2007, s. 67.

⁴¹ PIKNA, B.: *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva : prizmatem Lisabonské smlouvy*. Praha, 2010, s. 71.

4 SYSTÉM EVROPSKÝCH SOUDNÍCH ORGÁNŮ

Jelikož má Evropská unie, jako specifický sjednocující útvar, nadstátní povahu, znamená to pro členské státy, že jsou v určitých oblastech podřízeny z velké části nezávisle a svébytně vytvářenému systému práva Unie. K zajištění fungování a kontroly bylo důležité vytvořit vnitřní specializovaný soud, který má za povinnost řešit případné potíže a spory týkající se dělby moci mezi EU a členskými státy, mezi EU a jednotlivci, atd. Tento soud se nazývá Soudní dvůr Evropské unie (*Court of Justice of the European Union*), který se dle čl. 19 SEU: „*skládá ze Soudního dvora, Tribunálu⁴² a specializovaných soudů⁴³“*. Specializovaným soudem je v tomto případě myšlen Soud pro veřejnou službu.

Nelze ovšem opomenout, že unijní právo je aplikováno nejen institucemi EU, ale především národními soudy a správními orgány členských států. Součástí soudní soustavy Unie jsou tak i národní soudy členských států.⁴⁴ Přistoupením členského státu k EU nabývají vnitrostátní soudní orgány unijněprávní mandát, který rozšiřuje jejich poslání řešit spory podle vnitrostátního práva, a to v souladu s obecným duchem a systémem zakládacích Smluv. V okamžiku přistoupení se stávají vnitrostátní soudy obecnými soudy evropského soudního systému a jsou vzhledem k jeho přednosti a přímé použitelnosti povinny aplikovat jej ve všech svých instancích. Soudní dvůr EU, který je zřízen zakládajícími Smlouvami, nastupuje do rozhodování ve zvláštních řízeních stanovených Smlouvami.⁴⁵ Vnitrostátní soudy se tak pomyslně dají označit jako prvotní instance v soudním systému EU.

Na rozdíl od vnitrostátních soudů, jimž je svěřena všeobecná pravomoc, Soudní dvůr má oprávnění pouze k výkladu a k aplikaci práva Společenství.⁴⁶ Jednacím jazykem může být u SD každý z dvaceti třech úředních jazyků Unie. Ačkoliv Statut⁴⁷ ani Jednací řád Soudního dvora⁴⁸ nikde neuvádí, je pracovním (při poradách soudců) jazykem Soudu francouzština, a to pravděpodobně z toho důvodu, že první zakládající smlouvy, jež daly vzniknout Soudnímu dvoru, byly napsány ve francouzštině.

---

⁴² Tribunál - dříve Soud prvního stupně.

⁴³ European Union.: *CONSOLIDATED TREATIES: CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS*. Luxembourg, 2010, s. 27.

⁴⁴ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 119.

⁴⁵ ŠEJVL, M. et al.: *Aplikace práva EU v České republice. Vybrané problémy*. Praha, 2009, s. 94-95.

⁴⁶ KARZEL, D.: *Evropský soudní dvůr: Praktický průvodce*. Praha, 2006, s. 90.

⁴⁷ Viz *Statut Soudního dvora EU*, Protokol č. 3, C 83/210 ze dne 30. 3. 2010.

⁴⁸ Viz *Jednací řád Soudního dvora*, 2010/C 177/01 ze dne 2. 7. 2010.

Soudy EU mají tyto tři základní funkce⁴⁹:

1. řešení sporů (zejména mezi EU a členskými státy o porušení práva, mezi členskými státy navzájem a mezi jednotlivci a Unií),
2. funkce ústavního a taktéž správního soudu vyplývající ze skutečnosti, že EU vytváří vlastní právo analogicky státu,
3. zajištění jednotného výkladu a jednotné aplikace práva Unie národními soudy všech členských států EU.

Mnohdy dochází, nejenom u laické veřejnosti, k chybnému zaměňování Soudního dvora EU, Evropského soudu pro lidská práva (*European Court of Human Rights*) a Mezinárodního soudního tribunálu (*International Court of Justice*). Proto je nutné striktně odlišovat všechny tyto soudní instituce objevující se v oblasti mezinárodního práva a evropského soudního systému.

Dle čl. 19 Úmluvy Rady Evropy, o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění Protokolu č. 11 ze dne 1. 11. 1998, byl k zajištění plnění závazků přijatých Vysokými smluvními stranami touto Úmluvou a protokoly k ní, zřízen Evropský soud pro lidská práva. Tento soud vykonává svou činnost jako permanentní úřad. Sídlo tohoto Soudu je ve francouzském Štrasburku, v sídle Rady Evropy, a jeho veřejná zasedání se konají v Paláci lidských práv (*Palais de droits de l'homme*). Jednotlivec, skupina osob, nevládní organizace nebo stát může před tímto soudem žalovat pouze členský stát Rady Evropy.⁵⁰

Spory a konflikty vyplývající z práva Společenství nebo z jeho výkladu rovněž neprojednává Mezinárodní soudní tribunál v Haagu. Právní základ a příslušnost uvedeného mezinárodního soudního orgánu vyplývá z Charty OSN. Tento tribunál řeší mezinárodní spory mezi členskými státy OSN⁵¹ v oblasti hospodářských a ekonomických práv, zneužití síly, diplomatických vztahů, nevměšování se do vnitřních záležitostí nezávislého státu, tranzitních či národnostních práv.⁵² Mezinárodní soudní dvůr zapadá do mechanismu OSN jen svou menší částí, protože

---

⁴⁹ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 119. Blíže také STEINER, J., WOODS, L.: *EU Law*. Oxford, 2009, s. 44.

⁵⁰ PROUZOVÁ, A.: *Evropský soud pro lidská práva: organizace, pravomoci a řízení*. Praha, 2004, s. 17.

⁵¹ Organizace spojených národů (*United Nations Organization*) byla založena 26. června 1945 v San Franciscu v USA. Československo bylo jedním ze zakládajících členů OSN. Česká republika jako právní nástupce je členským státem OSN od 1. ledna 1993.

⁵² KARZEL, D.: *Evropský soudní dvůr: Praktický průvodce*. Praha, 2006, s. 91.

jeho hlavním úkolem je řešit právní spory mezi státy, které většinou nemají přímé souvislosti s jejich členstvím v OSN, a je i jinak zapojen do organizační struktury OSN.⁵³

Následujících podkapitoly představují jednotlivé soudní orgány Evropské unie, které mají speciální postavení v evropském systému práva a soudnictví.

4.1 Soudní dvůr

Soudní dvůr (*The Court of Justice*) nese svůj současný název ve spojení s přijetím Lisabonské smlouvy⁵⁴, dříve byl název nejednoznačný. Nazýval se Soudní dvůr ES nebo Evropský soudní dvůr a je často označován jen jako „Soudní dvůr“ nebo „Soud“. Soud vznikl v roce 1952 Smlouvou o ESUO.⁵⁵ V roce 1957 po vzniku Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii⁵⁶ byl název přeměněn na Soudní dvůr Evropských společenství. S tímto aktem bylo spojeno i další rozšíření působnosti Soudu. V současnosti se status Soudního dvora, který nezapomněla upravit Lisabonská smlouva, vztahuje jak na EU, tak zároveň na EURATOM.

Právní postavení Soudního dvora tak bylo od samého počátku zakotveno v evropských předpisech nejvyšší právní síly, v zakládacích smlouvách. Tyto smlouvy SD svěřovaly významnou úlohu spočívající v zajišťování dodržování práva Společenství. Soudní dvůr tvoří unikátní soudní orgán svého druhu. Příslušnost SD je založena na principu svěřené pravomoci (*competence d'attribution*), což jinými slovy znamená, že Soudní dvůr může jednat pouze v mezích oprávnění stanovených zakládajícími smlouvami a ostatními předpisy.⁵⁷ Jedná se o nejvyšší soud v rámci EU, jež má zpravidla poslední slovo ve věcech komunitárního právního řádu. Nemá ale žádnou pravomoc nad aplikací a interpretací vnitrostátního práva členských států, které však nesmí být v konfliktu, nebo spíše v kolizi, s právem Unie.⁵⁸ Soudní dvůr nemá

---

⁵³ POTOČNÝ, M. a ŠEBAJEVOVÁ, E. A.: *Právo mezinárodních organizací*. Praha, 1984., s. 62.

⁵⁴ Podepsána dne 13. prosince 2007 a platná dne 1. prosince 2009.

⁵⁵ Smlouva o Evropském společenství uhlí a oceli (tzv. Pařížská smlouva) byla podepsána dne 18. dubna 1951 šesti zakládajícími státy (Francií, Itálií, Německem, Belgií, Nizozemím a Lucemburskem). V platnost vstoupila 23. července 1952 a to na dobu 50 let.

⁵⁶ Smlouvy o EHS a EURATOMu (tzv. Římské smlouvy) byly podepsány dne 25. března 1957 a obě vstoupily v platnost k 1. lednu 1958. Signatářskými zeměmi byly Francie, Itálie, Německo, Belgie, Nizozemí a Lucembursko.

⁵⁷ KARZEL, D.: *Evropský soudní dvůr: Praktický průvodce*. Praha, 2006, s. 90.

⁵⁸ PIKNA, B.: *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva : prizmatem Lisabonské smlouvy*. Praha, 2010, s. 50.

vzhledem ke své funkci tak pevně vytvořenou vnitřní strukturu jako ostatní instituce s politickými úkoly, dělení je závislé na projednávaných záležitostech,⁵⁹ a proto je důležité připomenout si fakt, že se systémově nejedná o jakýkoliv jiný soud v anglickém právním systému.⁶⁰

Sídlem Soudního dvora Evropské unie je, na rozdíl od většiny ostatních institucí Evropské unie sídlících v Bruselu, Lucemburk. Soudní dvůr disponuje i vlastním znakem.

Obrázek č. 3: Soudní dvůr Evropské unie

Zdroj: CURIA [online]. 2011 [cit. 2012-03-10]. *Soudní dvůr Evropské unie*. Dostupné z WWW: <http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo1_6308/>.

4.1.1 Složení Soudního dvora

Složení Soudního dvora vymezují články 251-253 SFEU a čl. 19 SEU. Dalšími dokumenty, které výrazně zasahují do řízení a složení jsou Statut Soudního dvora Evropské unie⁶¹ a Jednací řád Soudního dvora, jež je nejrozsáhlejším a nejdůležitějším procesním předpisem upravujícím řízení u Soudního dvora. Obsahuje veškerá další ustanovení nezbytná k provádění a případnému doplňování Statutu.⁶²

Soudní dvůr je kolegiální orgán a je složen po jednom soudci z každé členské země (v současnosti z dvaceti sedmi), který není reprezentantem moci soudní členského státu.⁶³ Soudům je nápomocno (minimálně)⁶⁴ osm generálních advokátů (tento procesní

---

⁵⁹ KLÍMA, K. *et al.*: *Evropské právo*. Plzeň, 2011, s. 321.

⁶⁰ TURNER, Ch. and STOREY, T.: *Unlocking EU Law*. 3rd edition. London, 2011, s. 36.

⁶¹ Protokol je připojen ke SEU, SFEU a Smlouvě o založení společenství pro atomovou energii.

⁶² KARZEL, D.: *Evropský soudní dvůr: Praktický průvodce*. Praha, 2006, s. 95.

⁶³ V současné době zastupuje Českou republiku Prof. JUDr. Jiří Malenovský, CSc.

článek byl původně převzat z francouzského systému správního soudnictví), z toho čtyři jsou podle zvyklosti nominováni velkými členskými státy (Německo, Francie, Velká Británie, Itálie) a ostatní rotují.⁶⁵ Je nutné zdůraznit, že soudci působí u všech tří soudů. Generální advokáti pouze u Soudního dvora a s určitými výjimkami i u Tribunálu.

4.1.1.1 Soudci

Soudci musí být absolutně nezávislí na členských státech i obecně. Tomu napomáhá systém jejich jmenování, k němuž je potřebná v každém jednotlivém případě dohoda všech členských států. Kandidáty vybírají jednotlivé členské státy. Funkční období činí šest let, přičemž každé tři roky se takto obměňuje polovina soudců, aby byla zachována kontinuita. Stejná osoba může být jmenována soudcem opakovaně.⁶⁶

Nezávislost soudců je naprosto nutným předpokladem toho, aby jejich jednotlivá rozhodnutí byla přijata a akceptována členskými státy. Ačkoliv se SD vždy dařilo odolávat vlivu vlád členských států, měly tyto vlády před Lisabonskou smlouvou přece jen teoreticky vliv na soudce ze své země v podobě neprodloužení poměrně krátkého funkčního období.⁶⁷ Čl. 253 SFEU uvádí, že: „*soudci a generální advokáti Soudního dvora vybírání z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a které splňují všechny požadavky nezbytné k výkonu nejvyšších soudních funkcí v jejich zemích nebo jsou obecně uznávanými znalci práva.*“ Nutno podotknout, že Lisabonská smlouva dle čl. 255 SFEU zavedla speciální výbor, který vydává stanovisko k vhodnosti kandidátů do funkce soudce a generálního advokáta SD.

Je na místě doplnit, že soudci samozřejmě nejsou zástupci svých zemí, žádná ze stran sporu není oprávněna žádat změnu složení senátu v jeho věci s argumentem, že zde není přítomen soudce její státní příslušnosti.⁶⁸

---

⁶⁴ Dle čl. 252 SFEU může být počet generálních advokátů zvýšen jednomyslným rozhodnutím Rady až na jedenáct.

⁶⁵ TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T.: *Evropské právo*. 4. vydání. Praha, 2011, s. 175.

⁶⁶ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 120.

⁶⁷ BOBEK, M. et al.: *Předběžná otázka v komunitárním právu*. Praha, 2005, s. 277-278.

⁶⁸ KLÍMA, K. et al.: *Evropské právo*. Plzeň, 2011, s. 320.

4.1.1.2 Předseda

Soudci si volí ze svého středu předsedu SD⁶⁹ na dobu tří let, a to tajným hlasováním. I zde může být opakovaně zvolen předsedou stejný soudce. Předseda řídí práci SD, předsedá plenárnímu zasedání a určuje termíny jednání SD.⁷⁰ Předseda soudu také jmenuje k řízení pro věc konkrétního soudce-zpravodaje.⁷¹ Dále rozhoduje o žádostech o zrychlené řízení nebo o přednostním vyřízení věci, může pozastavit výkon rozhodnutí SD v členském státě, nařídít nezbytná předběžná opatření, aj. Uvádí také výroční zprávy SD, poskytující přehled jeho činnosti podle hlavních oblastí evropského práva, změny ve vnitřních předpisech a personálním složení a numerické i graficky vyjádřené soudní statistiky.⁷² Od roku 2003 do současnosti plní funkci předsedy Soudního dvora Řek Vassilios Skouris (viz příloha č. 2 a 3).⁷³

Součástí kabinetu předsedy SD tvoří od roku 1980 tzv. lektoři rozsudků, jejichž úkolem je péče o jazykovou čistotu rozsudků koncipovaných jednotlivými kabinety.⁷⁴

4.1.1.3 Generální advokáti

Jde o velmi specifickou funkci. Generální advokáti, kteří mají stejné postavení jako soudci (včetně nezávislosti), posuzují projednávanou věc jak z hlediska skutkového, tak právního. Vypracovávají stanovisko (*opinion*) k jejímu řešení, které prezentují v závěru ústního jednání. Stanovisko je velmi fundovaným ryzím právním rozbohem oproštěným od všech politických aspektů. Ve svém závěru obsahuje návrh rozhodnutí. Soudci nejsou tímto rozhodnutím vázáni, a proto ho při rozhodování někdy respektují (cca 80 % případů), jindy nikoli. V každém případě je pro ně výraznou pomůckou, která usnadňuje rozhodování. Generální advokát posuzuje věc pouze z právního hlediska bez ohledu na strany a s použitím teoretických argumentů. Usnadnění práce soudcům ovšem není jediná ani základní funkce stanoviska generálního advokáta.⁷⁵ Funkční období generálního advokáta je totožné jako u soudce SD.

---

⁶⁹ Generální advokáti se tedy nepodílejí na této volbě.

⁷⁰ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 120.

⁷¹ TURNER, Ch. and STOREY, T.: *Unlocking EU Law*. 3rd edition. London, 2011, s. 38.

⁷² TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T.: *Evropské právo*. 4. vydání. Praha, 2011, s. 176-177.

⁷³ CURIA [online]. 2011 [cit. 2012-03-10]. *Soudní dvůr*. Dostupné z WWW: <http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7026/>.

⁷⁴ KARZEL, D.: *Evropský soudní dvůr: Praktický průvodce*. Praha, 2006, s. 123.

⁷⁵ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 120-121.

Jedním z důvodů pro zřízení funkce generálního advokáta byla ta skutečnost, že řízení před SD bylo od počátku jednoinstanční, a proto se jevílo jako vhodné začlenit do řízení jistý „předstupeň“, v rámci kterého by došlo k posouzení dané věci a vyslovení nezávislého právního názoru.⁷⁶ Postavení generálního advokáta by se dle mého názoru mělo změnit, jelikož na rozdíl od rozhodnutí soudců, kde není známo, jak který soudce hlasoval, nestojí generální advokát v anonymitě, což by mohlo ohrozit nestrannost v podobě tlaku vlád členských států na určitého generálního advokáta, který je k dané projednávané věci přiřazen.

4.1.1.4 Kabinety soudců a generálních advokátů

Každý soudce a generální advokát má k dispozici svůj kabinet, který je tvořen ze tří asistentů, tzv. referendářů, jejichž náplní práce je zcela převážně administrativní činnost. Jsou např. odpovědni za precizní přípravu rozsudků, stanovisek či předběžné zprávy, nebo i jinak nápomocni, kdy např. dohledávají příslušné precedenty podstatné pro daný případ soudci či generálnímu advokátovi. Tito asistenti jsou nejtěžejnějšími spolupracovníky každého člena Soudního dvora. Součástí kabinetu soudce je též osobní knihovna a jeho archiv. Asistenty si volí sám soudce, popř. generální advokát, a jsou mu tedy plně podřízeni. Zpravidla se praktikuje vybírání jednoho člena kabinetu z řad fundovaných osob daného členského státu, odkud soudce Soudu pochází. V praxi jsou tedy soudci SD předloženy dvě podrobně rozpracované zprávy případu. Jedna jako stanovisko generálního advokáta a druhá od asistenta z jeho kabinetu.⁷⁷

4.1.1.5 Senáty

Dle čl. 251 SFEU Soudní dvůr zasedá v senátech nebo ve velkém senátu, nebo po stanovení Statutu SD též v plénu (má-li SD odvolat z funkce veřejného ochránce práv, rozhodnout o odvolání evropského komisaře, který porušil povinnosti, které mu jsou uloženy apod.). Senáty mohou být tří nebo pětičlenné, první možnost je určena pro nejjednodušší záležitosti, druhá je standardem. Členové senátů si ze svého středu volí předsedu. Velký senát je složen z 13 soudců a předsedá mu předseda soudu. Velký senát zasedá v případě, že o to požádá členský stát nebo instituce EU, která je stranou řízení. Plénum se schází pouze ve výjimečných případech. V záležitostech pevně daných

---

⁷⁶ ŠIŠKOVÁ, N., STEHLÍK, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha, 2007, s. 149.

⁷⁷ BOBEK, M. et al.: *Předběžná otázka v komunitárním právu*. Praha, 2005, s. 283-284.

statutem nebo tehdy, jestliže věc má mimořádný význam.⁷⁸ V senátech složených z pěti nebo tří soudců jsou projednávány ostatní věci, u kterých jsou předsedové těchto senátů, složených z pěti soudců, voleni na tři roky a u senátů složených ze tří soudců je předseda volen na období jednoho roku. Ve výjimečných případech lze přijmout rozhodnutí jako samosoudce.

4.1.1.6 Kancléř (vedoucí soudní kanceláře)

Vedoucí a jeho soudní kancléř hrají neobyčejně aktivní úlohu jak při zahájení řízení, tak i v jeho průběhu. Dalo by se říci, že vedoucí je jakýmsi prostředníkem v komunikaci mezi účastníky řízení a Soudním dvorem a mezi stranami řízení navzájem.⁷⁹ Je volen tajným hlasováním soudců a generálních advokátů na dobu šesti let s možností znovuzvolení do funkce.

Kancléř Soudu odpovídá jednak za registraci a doručování soudních písemností, úřední publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí, organizaci jednání, ověřování a archivaci dokumentů a další procesní náležitosti, jednak vede soudní správu, včetně personálních, přípravy a provádění rozpočtu, soudních služeb (zejména tlumočnických a překladatelských), apod.⁸⁰ Dle čl. 19 Jednacího řádu SD se vedoucí kanceláře účastní zasedání Soudu a jeho senátů. Podmínkou výkonu této zodpovědné funkce je samozřejmě nestrannost a především schopnost mlčenlivosti kancléře.

Návrhy Soudnímu dvoru je možné podávat do soudní kanceláře, mimo pracovní dobu na recepci v budově Soudu, ale i elektronickou podobou či faxem.

4.1.1.7 Služby

Efektivní činnosti Soudního dvora by nebylo možné dosáhnout bez dalších organizačních jednotek, sekretariátů nazývaných služby. Všechny služby orgánu jsou, s výjimkou služby interního auditu, která spadá přímo pod předsedu Soudu, podřízeny vedoucímu kanceláře Soudního dvora pod dohledem jeho předsedy. Jedná se například o překlad právních textů do všech dvaceti tří úředních jazyků Unie, knihovnu, dokumentační a administrativní střediska a o informační službu, která zajišťuje kontakt s médii ve všech členských státech. Tyto služby poskytují podporu činnostem všech tří

---

⁷⁸ KLÍMA, K. *et al.*: *Evropské právo*. Plzeň, 2011, s. 321.

⁷⁹ KARZEL, D.: *Evropský soudní dvůr: Praktický průvodce*. Praha, 2006, s. 109.

⁸⁰ TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T.: *Evropské právo*. 4. vydání. Praha, 2011, s. 177.

soudů na unijní úrovni, které mají, mimo jiné, každý vlastní soudní kancelář k zabezpečení řádného průběhu vyřizování věcí, jakož i příjmu, předávání a uchovávání všech procesních písemností.⁸¹

4.1.2 Pravomoci Soudního dvora

K řádnému plnění všech úkolů byly SD svěřeny jasně definované pravomoci v oblasti dodržování práva při výkladu a provádění smluv, které mu napomáhají řádně vykonávat jednotlivé druhy řízení jak už v rámci řízení o předběžné otázce, tak i v rámci řízení o různých druzích ostatních žalob. Jak již bylo zmíněno, tuto úlohu nevykonává sám, ale sdílí ji se soudy na vnitrostátní úrovni. V obecném směru není jednoduché jasně charakterizovat SD, jelikož plní velice širokou škálu funkcí. Může vystupovat jako pomyslný ústavní soud, a to například při udržování rovnováhy mezi institucemi EU nebo revizí či rušení právních předpisů vydaných těmito orgány, jindy může vystupovat jako nejvyšší soud, a to zejména při výkladu unijního práva u předběžných otázek, či zastávat roli správního soudu, kdy přezkoumává rozhodnutí jiných orgánů i v poměrně běžných záležitostech.⁸²

Soudní dvůr v současné době rozhoduje:

- o odvoláních proti rozhodnutí Tribunálu (čl. 256 odst. 1 SFEU)⁸³,
- o přezkumu rozhodnutí Tribunálu proti odvolání při rozhodnutí specializovaných soudů, a to ve výjimečných případech stanovených Statutem SD (čl. 256 odst. 2 SFEU),
- o žalobách na porušení komunitárního práva členským státem (čl. 258-260 SFEU),
- o žalobách na neplatnost (čl. 263 SFEU),
- o žalobách na nečinnost (čl. 265 SFEU),
- v řízení o předběžné otázce (čl. 267 SFEU),
- o žalobách související s činností Evropské investiční banky (čl. 271 SFEU),

---

⁸¹ CURIA [online]. 2011 [cit. 2012-03-10]. Služby. Dostupné z WWW: <http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7001/>.

⁸² KLÍMA, K. *et al.*: *Evropské právo*. Plzeň, 2011, s. 323-324.

⁸³ Kasační opravný prostředek.

- o žalobách ohledně sporů mezi členskými státy v oblasti komunitárního práva na základě rozhodčí smlouvy (čl. 273 SFEU),
- dále pak má právo rozhodovat např. o přiměřenosti, změny či uložení sankce (čl. 144 SESAE), v řízení o náhradu škody (čl. 268 SFEU), atd.

V páté kapitole bude blíže přiblíženo několik druhů řízení u Soudního dvora, které jsou svým charakterem, z mého pohledu, nejpodstatnějšími.

4.2 Tribunál

V průběhu dalšího rozšiřování bylo zapotřebí vytvoření dalšího soudu, který by ulehčil práci už tak dost přetíženého Soudního dvora. Již v roce 1986 presumoval Jednotný Evropský akt vznik Soudu prvního stupně (*General Court*), taktéž označovaného jako „Soud první instance“ či „Soud prvního slyšení“, ale až příslušným rozhodnutím Rady⁸⁴ o jeho zřízení vydaném v roce 1988 bylo zakotveno jeho fungování k 1. září 1989.⁸⁵ Do přijetí Smlouvy z Nice byl Soud první instance přiřazen k Soudnímu dvoru. Později Smlouva z Nice uvedla, že Soudní dvůr a Soud první instance vystupují jako samostatné instituce s vlastními pravomocemi, avšak s tím, že Soud první instance je instančně podřízen Soudnímu dvoru. Tudíž z důvodu právních lze podat opravný prostředek proti rozhodnutí Soudu první instance Soudnímu dvoru. Po přijetí Lisabonské smlouvy v roce 2009 byl Soud první instance přejmenován na Tribunál.

Jak bylo již zmíněno, Tribunál vznikl na základě JEA rozhodnutím Rady v roce 1989 a sídlí, stejně jako Soudní dvůr, v Lucemburku.

4.2.1 Složení Tribunálu

Složení a činnost Tribunálu upravuje čl. 254 SFEU. Jedná se o obdobné složení jako u Soudního dvora, protože velká část ustanovení Statutu SD se vztahuje na oba soudy. Z toho důvodu dále uvádím jen základní informace o složení Tribunálu.

Soudců je stejně jako členských států, tedy k současnemu stavu čítá Tribunál dvacet sedm soudců⁸⁶, kteří si ze svého středu volí předsedu s funkčním obdobím tří let

---

⁸⁴ Rozhodnutí Rady 88/591/ESUO, EHS, Euratom ze dne 24. 10. 1988 o zřízení Soudu prvního stupně Evropských společenství., Úřední věstník ES L 319 ze dne 25. listopadu 1988.

⁸⁵ ARNULL, Anthony.: *The European Union and its Court of Justice*. 1st ed. Oxford, 1999, s. 3-5.

⁸⁶ V současné době zastupuje Českou republiku Prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc.

a tajemníka. Současným předsedou Tribunálu je od 17. září 2007 Marc Jaeger.⁸⁷ (viz příloha č. 2 a 3) Funkční období soudců Tribunálu je šestileté s možností obměny po třech letech. V řízení u Tribunálu, na rozdíl od Soudního dvora, nevystupují generální advokáti. To je dáno především možností podání opravných prostředků k Soudnímu dvoru. V případě aktuální potřeby může být funkcí generálního advokáta pověřen některý ze soudců Tribunálu. K tomu dochází pouze výjimečně.⁸⁸ Výběr soudců upravuje čl. 253 SFEU, kde obdobně jako u Soudního dvora je dbáno na výběr a vhodnost kandidátů, kteří musí být jmenováni na základě dohody vlád členských států po konzultaci se speciálně vytvořeným výborem, který zavedla Lisabonská smlouva.

4.2.2 Pravomoci Tribunálu

Obdobně jako u SD byly Tribunálu svěřeny pravomoci k řádnému plnění všech jeho stanovených úkolů, tedy kontrolovat dodržování práva Unie. Tribunál je pro rozhodování ve věcech, pro které je příslušný a s určitými výjimkami, první instancí na základě čl. 256 SFEU. Proti rozhodnutí Tribunálu je možné ve lhůtě dvou měsíců podat kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru.

V současné době Tribunál rozhoduje:

- v řízení o opravném prostředku podaného proti rozhodnutí specializovaných soudů (čl. 256 odst. 2 SFEU)⁸⁹,
- o žalobách na neplatnost (čl. 263 SFEU),
- o žalobách na nečinnost (čl. 265 SFEU),
- v řízení o náhradě škody způsobené Unií (čl. 268 SFEU)
- o žalobách související s činností Evropské centrální banky a Evropské investiční banky na základě rozhodčí doložky (čl. 272 SFEU)
- v řízení, které nastává po zrušení rozhodnutí Soudním dvorem a věc se vrací zpět k projednání Tribunálu,
- v řízení o předběžných otázkách (jestliže to stanoví Statut SD).

---

⁸⁷ CURIA [online]. 2011 [cit. 2012-03-10]. *Tribunál*. Dostupné z WWW: <http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7035/>.

⁸⁸ ŠÍŠKOVÁ, N., STEHLÍK, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha, 2007, s. 156.

⁸⁹ Tzn. proti rozhodnutí Soudu pro veřejnou službu.

4.2.3 Řízení před Tribunálem

Tribunál je vybaven tak jako SD svým vlastním Jednacím řádem⁹⁰, jež určuje celkový průběh řízení před Tribunálem, a rozhoduje i podobným způsobem (což bude názorně představeno v páté kapitole) v tříčlenných a pětičlenných senátech, ve velkém senátu či plénu, avšak pouze výjimečně jako samosoudce. Stejně jako u SD je rozděleno řízení na písemnou a ústní část (viz Obrázek č. 4). Lze konstatovat, že právní úprava je analogická k úpravě uplatňované u Soudního dvora.

Obrázek č. 4: Schéma řízení před Tribunálem

Přímé žaloby a opravné prostředky		
Písemná část		
<p>Žaloba</p> <p>Doručení žaloby kanceláří žalovanému</p> <p>Sdělení o žalobě v Úředním věstníku EU (řada C)</p> <p>Přidělení věci soudnímu kolegiu</p> <p>Jmenování soudce zpravodaje</p> <p>Žalobní odpověď [Námítka nepřipustnosti]</p> <p>[Replika a duplika] [Ostatní spisy účastníků řízení]</p> <p>Soudce zpravodaj připraví předběžnou zprávu Zasedání soudců v senátu [Provádění důkazů]</p>	<p>[Žádost o právní pomoc]</p> <p>[Vedlejší účastenství]</p>	
<p>Ústní část</p> <p>[Zpráva k jednání; jednání]</p> <p>Porada soudců</p> <p>Rozsudek</p>		
<p>[Předběžná opatření]</p> <p>[Přidělení věci soudnímu kolegiu složenému z jiného počtu soudců (samosoudce, tři, pět, třináct nebo 27 soudců)]</p>		

Zdroj: CURIA [online]. 2011 [cit. 2012-03-10]. *Tribunál-řízení*. Dostupné z WWW: <http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7033/#proced>.

Poznámka: Fakultativní části řízení jsou uvedeny v hranatých závorkách. Tučné písmo označuje v zásadě veřejné dokumenty.

Je třeba doplnit a zdůraznit, že proti rozsudku Tribunálu může podat opravný prostředek u Soudního dvora první generální advokát a nikoliv účastníci sporu, je-li ohrožena jednota práva nebo jednotnost judikatury.

⁹⁰ Viz *Jednacím řád Tribunálu*, 2010/C 177/02 ze dne 2. 7. 2010.

4.3 Soud pro veřejnou službu

Nejprve platností Smlouvy z Nice v čl. 225 Smlouvy o ES a později dále Lisabonskou smlouvou v čl. 257 SFEU byla zavedena možnost vytvoření specializovaných soudů (*specialised courts*) připojených k Tribunálu, příslušných rozhodovat v prvním stupni o některých kategoriích žalob a zvláštních oblastech z důvodu opětovného přetěžování soudů Unie. Tato možnost představovala velice významnou reformu soudního systému EU. Soud pro veřejnou službu je tedy zvláštním, specializovaným soudem.

Stejně jako v případě vzniku Tribunálu měl vznik Soudu pro veřejnou službu ulehčit přetíženosti Soudního dvora a především Tribunálu v oblasti zaměstnaneckých sporů. Soud pro veřejnou službu vznikl rozhodnutím Rady v roce 2004⁹¹, avšak oficiálně započal svou činnost až 12. prosince 2005. Soud pro veřejnou službu je připojen k Tribunálu, a tudíž sídlí v Lucemburku.

Soud se skládá ze sedmi soudců jmenovaných jednomyslným usnesením Rady, kdy podle čl. 257 SFEU (bývalý čl. 225a Smlouvy o ES): „jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a jsou způsobilé k výkonu soudcovské činnosti.“ Jejich funkční období je šestileté s možností opětovného zvolení. Soudci ze svého středu volí předsedu, který je volen na tři roky s možností znovu zvolení. Současným předsedou Soudu pro veřejnou službu je od 7. října 2011 Sean Van Raepenbusch.⁹² (viz příloha č. 2 a 3). Kromě soudců je u soudu zřizována funkce tajemníka. V řízení před Soudem pro veřejnou službu nejsou ustanovováni generální advokáti.

Soud pro veřejnou službu je vybaven stejně jako SD a Tribunál svým vlastním Jednacím řádem⁹³, jež určuje celkový průběh řízení. Soud pro veřejnou službu má pravomoc rozhodovat v prvním stupni spory mezi Uníí a jejími zaměstnanci tzv. veřejné služby EU, kdy tuto příslušnost převzal od Tribunálu. Podle čl. 270 SFEU především rozhoduje v tříčlenných senátech. Výjimečně, a to v případech, které stanoví Jednací řád Soudu pro veřejnou službu, může rozhodovat v pětičlenném senátu, v plénu či jako samosoudce. Jak stanovují přílohy ke Statutu SD, je proti jeho rozhodnutí možno ve lhůtě dvou měsíců podat opravný prostředek – odvolání k Tribunálu, avšak opravné prostředky jsou omezeny na právní otázky. Jsou přípustné pro nepříslušnost Soudu pro

---

⁹¹ Rozhodnutí Rady ze dne 2. 11. 2004 o zřízení Soudu pro veřejnou službu Evropské unie 2004/752/ES, Euratom, Úřední věstník L 333 ze dne 9. listopadu 2004.

⁹² CURIA [online]. 2011 [cit. 2012-03-10]. *Soud pro veřejnou službu*. Dostupné z WWW: <http://curia.europa.eu/jcms/jcms/T5_5240/>.

⁹³ Viz *Jednací řád Soudu pro veřejnou službu*, 2010/C 177/03 ze dne 2. 7. 2010.

veřejnou službu, pro nedostatky řízení před tímto soudem, které poškozují zájmy účastníka řízení, který podal opravný prostředek, nebo pro porušení právních předpisů Unie Soudu pro veřejnou službu. Dle Statutu v zásadě nemá opravný prostředek k Tribunálu odkladný účinek.⁹⁴

---

⁹⁴ ŠÍŠKOVÁ, N., STEHLÍK, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha, 2007, s. 158-159.

5 NĚKTERÉ DRUHY ŘÍZENÍ U SOUDNÍHO DVORA

Řízení se skládá z písemné a ústní fáze dle čl. 20 Statutu, ale lze konstatovat, že tou, na kterou je kladen větší důraz, je písemná část. Písemná část zahrnuje především doručení jednotlivých žalob, písemných podání, vyjádření a žalobních odpovědí a veškerých podpůrných listinných a jiných materiálních dokladů nebo jejich ověřených opisů stranám a orgánům Unie, jejichž rozhodnutí jsou předmětem sporu. Ústní část řízení bývá převážně krátká a zahrnuje především přednesení zprávy soudce zpravodaje, návrh rozhodnutí – stanoviska generálního advokáta, slyšení zmocněnců a advokátů a podle potřeby i výslech svědků a znalců.⁹⁵

Obrázek č. 5: Schéma řízení před Soudním dvorem

<i>Přímé žaloby a kasační opravné prostředky</i>		<i>Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce</i>
Písemná část řízení		
Žaloba Doručení žaloby kanceláří žalovanému Sdělení o žalobě v Úředním věstníku EU (řada C) [Předběžná opatření] [Vedlejší účastenství] Žalobní odpověď/Vyjádření k opravnému prostředku [Námítka nepřipustnosti] [Replik a duplika]	[Žádost o právní pomoc] Určení soudce zpravodaje a generálního advokáta	Předkládací rozhodnutí vnitrostátního soudu Překlad do ostatních jazyků Evropské unie Sdělení o předběžných otázkách v Úředním věstníku EU (řada C) Oznámení dotčeným účastníkům řízení, členským státům, orgánům Unie, státům EHP a Kontrolnímu úřadu ESVO Písemná vyjádření účastníků řízení, států a orgánů
Soudce zpravodaj připraví předběžnou zprávu Všeobecná schůze soudců a generálních advokátů Přidělení věci kolegiu [Provádění dokazování]		
Ústní část		
[Jednání; zpráva k jednání] [Stanovisko generálního advokáta] Porada soudců Rozsudek		

Zdroj: CURIA [online]. 2011 [cit. 2012-03-10]. *Soudní dvůr-řízení*. Dostupné z WWW: <http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7024/#procedures>.

Poznámka: Nepovinné části řízení jsou uvedeny v hranatých závorkách. Tučné písmo označuje v zásadě veřejné dokumenty.

Přestože jsou zásady řízení u unijních soudů podobné jako u vnitrostátních, nejsou vůbec, nebo jen velmi nedokonale, pozitivně právně upraveny. Různé principy jsou tudíž přejímány a uznávány jako zásady procesní. Kromě základních zcela jasných zásad, jako je např. princip rovnosti účastníků, volného hodnocení důkazů, materiální

⁹⁵ ŠIŠKOVÁ, N., STEHLÍK, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha, 2007, s. 152-153.

pravdy atd., je v ústním řízení uplatňována zásada veřejnosti (čl. 28 Statutu SD), kdy jsou jednání Soudního dvora veřejná, nerozhodne-li Soudní dvůr ze závažných důvodů jinak (např. se může jednat o situaci, kdy návrh vznese jedna ze stran řízení anebo z úřední povinnosti – *ex offio*). Zásada oficiality, podle které se zahájení, určení předmětu věci, ve které se bude rozhodovat, a ukončení řízení děje z úřední povinnosti, není u unijních soudů používána. Oproti tomu dispoziční zásada (dle pravidla „*ne ultra petita*“, tzn. že žalobci nelze přiznat více, než sám požaduje), která umožňuje svobodné rozhodování o předmětu řízení, kdy strany řízení svými návrhy určí rozsah rozhodování, a to od jeho zahájení až do doby, kdy se soudci odeberou k poradě, je pro evropské-unijní soudy klíčová. Tato zásada platí ve smyslu čl. 48 procesního řádu SD, kdy s ohledem na žalobní důvody, argumenty obrany a skutková zjištění je soudce vázán pouze návrhy stran, které spor vedou. Úsilí soudu, které směřuje k řízení, jež bude vedeno k rychlému ukončení, je vyjádřeno v zásadě koncentrace (např. v čl. 42 § 42 Jednacího řádu SD). Se zásadou koncentrace jsou v souladu tzv. procesní opatření v Jednacím řádu Tribunálu. Zásada projednací a vyšetřovací určuje, že důkazní břemeno spočívá na žalobci a pokud chtějí strany řízení ve sporu uspět, musejí předložit soudu jen rozhodné skutečnosti. Zásada ústnosti a zásada písemnosti lze interpretovat tak, že rozhodnutí soudu může vzít zpravidla v úvahu jen to, co bylo předmětem ústního jednání nebo co v této souvislosti vyšlo najevo. Zásada řádného soudního řízení, která byla upravena především judikaturou SD, ve své podstatě představuje, že každý má nárok na řádný proces, který bude zahrnovat spravedlivé slyšení a možnost vyjádření se ke všem podstatným skutečnostem.⁹⁶

Řízení před Soudním dvorem Evropské unie je celkově upraveno v Jednacím řádu Soudního dvora, čl. 19 Statutu a Jednacím řádu Tribunálu a specializovaných soudů. Vedle procesních zásad SD existují zásady aplikace komunitárního práva a přednosti a bezprostředné aplikovatelnosti práva Unie před právem členských států u řízení před národními soudy.⁹⁷

Dle odborné literatury lze řízení u Soudního dvora obecně rozdělit na řízení sporné (tzn. že je přímá žaloba, podaná zpravidla jednou ze stran sporného řízení a Soudní dvůr rozhoduje v meritu věci) a řízení nesporné, kdy Soudní dvůr rozhoduje nepřímou v návaznosti na řízení vnitrostátního soudu, pro které je rozhodnutí Soudního dvora podstatné.

---

⁹⁶ TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T.: *Evropské právo*. 4. vydání. Praha, 2011, s. 354-356.

⁹⁷ Blíže KRÁL, R.: *Zásady aplikace komunitárního práva národními soudy*. Praha, 2003.

Ke sporným řízením se řadí mimo jiné i ty případy, v nichž se Tribunál zřekl svých pravomocí ve prospěch Soudního dvora dle čl. 256 SFEU a také odvolání proti rozhodnutím Tribunálu z důvodů právních dle čl. 256 odst. 1 a 2 SFEU.⁹⁸

5.1 Žaloba na porušení práva (čl. 258-260 SFEU)

Porušení komunitárního či unijního práva v podstatě znamená nesplnění dané povinnosti, kterou ukládají Smlouvy a obecné právní zásady formulované Soudním dvorem. Tuto žalobu podává Komise nebo členský stát proti jinému členskému státu (k tomu však v praxi nedochází), který se nepodřídil odůvodněnému stanovisku Komise a tudíž porušuje unijní právo.

Smlouvy vytvořily unikátní systém, jehož cílem je vynucení povinností členských států ve vztahu ke komunitárnímu právu, které je realizováno právě v rámci řízení na porušení práva neboli žaloby na porušení povinnosti členského státu, kdy se tak děje prostřednictvím supranacionálních orgánů (tzn. Komise a Soudního dvora), které hájí pouze zájmy Unie jako celku, respektive dávají důraz na správnou aplikaci komunitárního práva.⁹⁹ Soudní dvůr v rozsudku konstatuje, zda je nebo není žaloba důvodná, tzn. jak bylo právo chováním státu porušeno a jestli vůbec bylo. Jestliže však dojde SD k závěru, že se o porušení práva Unie jedná, může na návrh Komise uložit členskému státu peněžitou pokutu, která by měla mít donucující účinek k zajištění řádného plnění daných povinností uložené komunitárním právem. Výše pokuty by dle Soudního dvora měla reflektovat délku trvání porušování práva Unie, vážnost tohoto porušení, schopnost členského státu pokutu zaplatit a v neposlední řadě i rychlost, s jakou je třeba donutit členský stát k odstranění nastalého závadného stavu.

V podstatě se jedná o nejúčinnější mechanismus vynucování unijního práva. Nejčastěji se jedná o nesplnění povinnosti členského státu implementovat směrnici nebo opomenutí notifikace o implementaci směrnice. Tato žaloba slouží také k interpretaci ustanovení sporné směrnice a tím i ke stanovení přesného obsahu porušené povinnosti tak, aby již nedocházelo k mylnému výkladu a nesprávné interpretaci na úrovni členských států.¹⁰⁰

---

⁹⁸ SVOBODA, P.: *Úvod do evropského práva*. 2. podstatně přepracované vydání. Praha, 2007, s. 117-119.

⁹⁹ ŠÍŠKOVÁ, N., STEHLÍK, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha, 2007, s. 199-206.

¹⁰⁰ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 122 a 137.

5.2 Žaloba na neplatnost (čl. 263 SFEU)

Žaloba se vztahuje na neplatnost závazných právních aktů, kdy Soudní dvůr přezkoumává legalitu¹⁰¹ těchto aktů přijímaných orgány EU, ECB, ER a jiných subjektů Unie, pokud jejich závazný akt má účinky vůči třetím osobám, a to z podnětu ostatních orgánů EU, ECB, členských států, ale i fyzických a právnických osob.

Musí se jednat o akt právně závazný s účinky, které ovlivňují zájmy žalobce a mění jeho právní situaci. Soudní dvůr deklaroval, že podle konzistentní judikatury SD je jakékoliv závazné opatření, které je schopné ovlivnit právní zájmy stěžovatele tím, že přinesou specifickou změnu v jeho právním postavení, mohou být taková opatření předmětem nároku.¹⁰² Není tedy rozhodující, jestli se jedná o akt normativní nebo individuální, tzn. že se může jednat o směrnici, nařízení nebo rozhodnutí a nelze napadnout právně nezávazné akty jako doporučení a stanoviska. Je projevem funkce Soudního dvora jako soudu ústavního a správního. Dále nelze posuzovat akty primárního práva, tzn. platnost ustanovení jednotlivých Smluv, protože Smlouvy tvoří pomyslnou funkci ústavních dokumentů, které tvoří rámec EU.¹⁰³

5.3 Žaloba na nečinnost (čl. 265 SFEU)

Žaloba se vztahuje na nečinnost Evropského parlamentu, Rady, EK, Evropské rady nebo Evropské centrální banky. Může ji podat orgán ECB nebo EU, členský stát, ale i fyzická a právnická osoba. Pokud těmto orgánům či jiným subjektům byla evropským právem uložena povinnost konat určitým způsobem a nebylo tak učiněno.

Předpoklady žaloby na nečinnost se velice podobají předpokladům žaloby na neplatnost. Členské státy a orgány EU nemusejí prokazovat zvláštní potřebu právní ochrany k tomu, aby mohly podat žalobu. Naproti tomu fyzické a právnické osoby mohou pouze podat Soudu stížnost na některý orgán EU proto, že jim neadresoval akt jiný než doporučení a stanovisko. Žaloby jednotlivců na vydání nařízení nebo směrnic jsou nepřijatelné, protože nesměřují proti žalobci. Žaloba na nečinnost doplňuje v systému právní ochrany Smluv žalobu na neplatnost v případě, že protiprávní jednání příslušného orgánu spočívá v opomenutí.¹⁰⁴ Tato žaloba je přípustná jen v případě,

---

¹⁰¹ KARZEL, D.: *Evropský soudní dvůr: Praktický průvodce*. Praha, 2006, s. 224-225.

¹⁰² BLAHOŽ, J., KLÍMA, K., SKÁLA, J. et al.: *Ústavní právo Evropské unie*. 1. vydání. Plzeň, 2003, s. 345.

¹⁰³ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha : Leges, 2010. s. 122.

¹⁰⁴ DAUSES, M., VĚRNÝ, A.: *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského Soudního dvora*. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. s. 149-151.

jestliže příslušný orgán, instituce nebo jiný subjekt byl předem vyzván, aby jednal a ve lhůtě dvou měsíců tak neučinil.

5.4 Řízení o předběžné otázce (čl. 267 SFEU)

Pravomoc Soudního dvora rozhodovat v řízení o tzv. předběžné otázce se vztahuje na otázky týkající se výkladu Smluv a platnosti jednotlivých výkladů aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie. Řízení o předběžné otázce lze označit jako jednu z hlavních a zvláště důležitou z pravomocí Soudního dvora. Umožňuje, aby SD zajistil jednotný výklad a aplikaci evropského práva, která vzhledem k velkému počtu členských států, jež mají odlišné právní systémy (anglosaský i kontinentální typ), může být často problematická, tedy v případech, kdy může docházet k rozdílnému výkladu evropského práva vnitrostátními soudy.

Jedná se o nesporné řízení, které lze v každém případě označit jako *sui genesis* (svého druhu). V rámci evropského soudního systému se jedná o přímou spolupráci SD s obecnými (vnitrostátními) soudy. Důležitou roli zde sehrává zásada přímého účinku spadající do části komunitárního práva, jež je aplikovaná bez dalšího jednání přímo do právních řádů členských států Unie. Proto, aby bylo možné účinně uplatňovat právní předpisy Unie a dosáhnout souladu s vnitrostátním právem, je nezbytné, aby bylo zabráněno, pomocí právních principů či zásad, na nichž stojí aplikace práva EU na národní úrovni¹⁰⁵, různým výkladům vnitrostátních soudů. V některých případech jsou soudy dokonce povinny, zpravidla se jedná o soudy nejvyšší instance, obrátit se na Soudní dvůr s předběžnou otázkou, kdy např. v ČR musí Nejvyšší soud tak učinit, je-li o to požádán stranou či stranami řízení (u soudů nižší instance tato povinnost není). Smyslem řízení je tedy zajistit správnou aplikaci komunitárního práva národním soudcem a ne řešit konkrétní spor mezi stranami. Z historického pohledu se ukázalo být doslova klíčovým nástrojem soudního systému Evropské unie a jedná se bezesporu o nejpoužívanější druh řízení (viz příloha č. 1). Tento systém nemá nikde na světě obdobu v oblasti šíře uplatnění a dobrých zpětných vazeb (i při tak marginálním zásahu do výkladu práva moci soudní v členských státech) mezi jednotlivými stupni soudního rozhodování.

Průběh řízení se skládá ze tří fází. První fáze se odehrává před soudem členského státu, kde je projednáván určitý případ, v jehož kontextu vystane otázka

---

¹⁰⁵ Bliže FOREJTOVÁ, M., TRONEČKOVÁ, M.: *Evropské právo v praxi*. Plzeň, 2011, s. 29-46.

výkladu či platnosti komunitárního práva. Po zvážení národního soudce se dospěje k závěru, že je zapotřebí se obrátit s předběžnou otázkou na Soudní dvůr. Druhá fáze řízení probíhá tedy už před SD, který danou věc zhodnotí a následně odůvodní ve svém rozhodnutí. Třetí fáze se odehrává zpět u vnitrostátního soudu, kde je na základě rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce rozhodnuto.¹⁰⁶

Je podstatné upozornit, že rozhodnutí, zdali předběžnou otázku položit či nikoliv, spadá do pravomoci výhradně soudci národního soudu, který otázku pokládá tehdy, jestliže rozhodnutí o ní považuje za nezbytné k vynesení svého rozsudku. To ovšem může učinit i *ex offo*. Soudnímu dvoru nenáleží přisvojení hodnocení práva, zda vnitrostátní soud rozhodl k předložení předběžné otázky správně. O tom, v jakém stádiu řízení bude předběžná otázka položena, rozhoduje opět národní soud. Soudní dvůr ale nemá pravomoc řešit žádost o předběžnou otázku, pokud v době, kdy byla položena, řízení před vnitrostátním soudem již skončilo.¹⁰⁷ Rozhodnutí SD o předběžné otázce nemohou být dále napadena opravným prostředkem, a to jak ze strany vnitrostátních soudů, které věc postoupily SD, tak i ze strany účastníků řízení před těmito národními soudy. Konečné rozhodnutí SD však neznamená, že vnitrostátní soudy, jež položily a podstoupily předběžnou otázku SD, by se nemohly později v pokračování vnitrostátního soudního řízení opět obrátit s předběžnou otázkou k Soudnímu dvoru. Tato možnost připadá v úvahu tehdy, když tyto národní soudy mají problém s pochopením a aplikací rozhodnutí Soudního dvora o jimi předložené předběžné otázce. Další možností, proč se národní soud opakovaně obrací s předběžnou otázkou k SD, je situace, kdy dojde k novým právním či skutkovým zjištěním v průběhu pokračování řízení u vnitrostátního soudu a tento soud má za to, že by Soudní dvůr mohl rozhodnout ve světle nových skutečností jinak.¹⁰⁸

Článek 267 SFEU presumuje dvě situace, za kterých je možné, aby vnitrostátní soud předložil SD předběžnou otázku. Za první: pokud rozhodnutí národního soudu lze napadnout opravnými prostředky a soud má za to, že je nezbytně nutné, aby k vydání svého rozsudku položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru. Za druhé: kdy čl. 267 odst. 3 SFEU stanovuje povinnost národnímu soudu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky, které umožňuje vnitrostátní právo, obrátit se na SD s předběžnou otázkou. Je nutné zdůraznit, že pravomoc soudu nižší instance podat návrh na zodpovězení předběžné otázky Soudnímu dvoru nemůže být odňata ustanovením

---

¹⁰⁶ BOBEK, M., *et al.*: *Předběžná otázka v komunitárním právu*. Praha, 2005, s. 6-7.

¹⁰⁷ OUTLÁ, V. *et al.*: *Právo Evropské unie*. 2. rozšířené vydání. Plzeň, 2008, s. 165-167.

¹⁰⁸ KRÁL, R.: *Zásady aplikace komunitárního práva národními soudy*. Praha, 2003, s. 73.

vnitrostátního práva. Poslední slovo ve všech otázkách práva Unie má bezvýhradně Soudní dvůr.

Je možné, aby řízení o předběžné otázce proběhlo dle čl. 104 Jednacího řádu SD ve zrychleném řízení, a to v případech, kdy je zodpovězení otázek časově omezeno a je proto potřeba, aby Soudní dvůr rozhodl v co nejkratší době. Vnitrostátní soud, který předložil SD předběžnou otázku, požádá soudce zpravodaje o provedení zrychleného řízení. Předseda Soudního dvora rozhodne, po vyslechnutí generálního advokáta, zda se jedná o opodstatněnou žádost a zda je rozhodnutí opravdu naléhavé. V případě, že žádosti vyhoví, nemají účastníci řízení na svá vyjádření obvyklé dva měsíce, ale jen patnáct dní. Po této lhůtě následuje ústní část řízení a po projednání předběžné otázky vynáší Soudní dvůr ve věci své rozhodnutí, rozsudek. Dle čl. 267 SFEU je Soudní dvůr nucen rozhodnout v co nejkratší lhůtě, a to v případech, ve kterých se předběžná otázka týká osoby ve vazbě.

Může dojít i k tomu, že předběžná otázka je nepřijatelná. V takovém případě Soudní dvůr přijme usnesení, ve kterém bude konstatovat zjevnou nepřijatelnost předběžné otázky nebo ji vyřkne v konečném rozsudku. Za nepřijatelné lze považovat následující typy předběžných otázek dle Bobka¹⁰⁹:

1. Základem předběžné otázky není reálný spor.
2. Předběžná otázka se netýká komunitárního práva.
3. Otázka komunitárního práva není pro daný spor relevantní.
4. Otázka je hypotetická či příliš obecná.
5. Předkládající soud dostatečně neobjasnil skutkové či právní pozadí předběžné otázky, anebo dostatečně nemotivoval svoji žádost.
6. Otázka není povahy právní, ale politické.
7. Jiné procesní důvody, typicky:
  - a) předkládající soud není soudním orgánem ve smyslu čl. 267 odst. 2 SFEU;
  - b) důvod k položení předběžné otázky ještě nevznikl či odpadl;
  - c) stažení žádosti o předběžnou otázku;
  - d) předběžná otázka koliduje s jiným druhem řízení.

Ačkoliv se nepřijatelnost předběžné otázky kvůli procesnímu důvodu, že předkládající soud není soudním orgánem ve smyslu čl. 267 odst. 2 SFEU, může

---

¹⁰⁹ BOBEK, M., et al.: *Předběžná otázka v komunitárním právu*. Praha, 2005, s. 106-107.

jevit jako jasný důvod, v praxi se ukázalo, že obsah pojmu „soudní orgán“ není jednoznačný a že mohou vzniknout i pochybnosti o tom, zda určitý orgán, který není řádným soudem, je soudem ve smyslu citovaného ustanovení. Je tudíž irelevantní, zda je nějaký vnitrostátní orgán označen jako „soud“ či nikoliv. Soudní dvůr se těmito otázkami několikrát zabýval a judikoval, že soudem je orgán, který vznikl podle práva a má trvalou povahu, jeho pravomoc je přímo dána zákonem, dle práva rozhoduje spory, členové jsou ustanoveni státním orgánem a jeho jednací řád je též schválen státním orgánem a musí jít o orgán, u něhož je zaručena nezávislost.¹¹⁰ To tedy znamená, že za soud nelze považovat rozhodčí soud ani správní orgán. V tomto smyslu správní a ústavní soud soudem nepochybně je.

Institut předběžné otázky lze označit za nejvyužívanější prostředek vzniklý za účelem sjednocování výkladu a aplikace unijního práva v celé Unii a řízení, které se před Soudním dvorem odehrává, lze označit jako mezitímní. Soudy členských států využívají tohoto institutu stále častěji, kdy např. Německo od roku 1952 do roku 2010 podalo přes 1800 předběžných otázek (viz příloha č. 2). Proto se Soudní dvůr potýká s velkým nárůstem případů, kdy se logicky prodlužuje i celkové řízení. Ročně se tak Soudní dvůr potýká v rámci svého rozhodování s více než 350 předběžnými otázkami s průměrnou délkou řízení přesahující jeden a půl roku (viz příloha č. 1).

---

¹¹⁰ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 155.

6 SOUDNÍ DVŮR JAKO TVŮRCE KOMUNITÁRNÍHO PRÁVA

Judikaturou nazýváme rozhodovací činnost soudu nebo soudů, projevující se ve formě soudních rozhodnutí. Soudní rozhodnutí ve věci samé (v meritu věci) označované jako rozsudek je individuálním aktem aplikace práva, tzn. jím je právo aplikováno na konkrétně projednávaný případ.¹¹¹

Soudní dvůr svou interpretací, kterou najdeme v jeho rozsudcích (judikátech), dotváří komunitární právo, kdy podrobněji specifikuje obsah jednotlivých závazných předpisů. Primární právo, jak již bylo zmíněno (viz kapitola třetí), stojí na vrcholu hierarchie pramenů evropského právního pořádku. Jeho nadřazenost nad sekundárním právem není explicitně vyjádřena, ale nepřímou to naznačuje čl. 263 SFEU. Ten dává Soudnímu dvoru pravomoc přezkoumávat legalitu aktů institucí a jiných subjektů Unie, které mají právní účinky vůči třetím osobám a vyhlásit je za neplatné, pokud porušují smlouvu nebo předpis, který se na něj vztahuje.¹¹² Na rozdíl od anglosaského systému práva není komunitární právo založeno na precedentech, ačkoliv se tak může judikatura SD zdát a podle některých autorů by se mohla u ne tak odborné veřejnosti i opravdu jevit, a proto Soudní dvůr právo nevytváří, ale nalézá.¹¹³

Podle judikatury Soudního dvora má komunitární právo přednost před celým vnitrostátním právem, a to dokonce včetně práva ústavního. Zásada přednosti komunitárního práva obsahuje nejen povinnost zákonodárce uvést vnitrostátní právo do souladu s nadřazeným komunitárním právem, ale vyžaduje navíc, aby ve spojení se zásadou bezprostředního účinku i výkonná moc a soudnictví v rámci svých řízení respektovaly předpisy komunitárního práva směrodatně pro jejich rozhodování, pokud jsou tyto předpisy dostatečně jasné, konkrétní a nepodmíněné, aby je bylo možno aplikovat bez dalšího předpisu. Proto vnitrostátní soudy musí vykládat a aplikovat své národní právo v souladu s požadavky komunitárního práva. Kdyby snad mělo dojít

---

¹¹¹ TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 97.

¹¹² SIMAN, M., SLAŠŤAN, M., IVANOVÁ-ŽILÁKOVÁ, D.: *Primárne právo Európskej únie*. 2. vydanie. Bratislava, 2006, s. 27.

¹¹³ OUTLÁ, V. *et al.*: *Právo Evropské unie*. 2. rozšířené vydání. Plzeň, 2008, s. 108. Porovnání s TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha, 2010, s. 97.

k tomu, že by u vnitrostátního soudu nebyl takový výklad možný, nesmějí soudy členských států komunitárnímu právu odporující vnitrostátní právo aplikovat.¹¹⁴

Už v rané judikatuře Soudního dvora byla uznána svébytnost a autonomie práva ES (komunitárního) a později i samozřejmě práva EU (unijního). Toto právo se odvozuje z vlastních zdrojů a vytvořilo si vlastní specifické koncepce, které sice vycházejí ze společných právních tradic členských států, musejí se však začlenit do struktury a cílů EU. V rámci všech základních svobod EU nestačí jen samotný významový obsah, který ale nelze zjistit pouhým vyhledáváním odpovídajících definic v právních řádech členských států, nýbrž musí jej ze shora, centrálně a jednotně pro celou oblast Unie výkladem stanovit právě Soudní dvůr. Judikatura Soudního dvora k praxi mezinárodněprávních soudů (např. Mezinárodního soudního dvora) směřuje oproti nim k podřízení určitých výhrad členských států v otázce suverenity potřebám integrace v rámci EU. Soudní dvůr tedy chápe komunitární právo jako integrační řád, jehož hlavní instituty a zásady, zejména základní svobody společného (vnitřního trhu) je třeba vykládat rozšiřujícím způsobem a naopak výhrady států způsobem zužujícím.¹¹⁵

Rozhodovací činnost Soudního dvora a taktěž Soudu prvního stupně a Soudu pro veřejnou službu zásadním způsobem přispívá k rozvoji komunitárního práva. V odborné literatuře bývá jako často uváděný důvod to, že komunitární právo v mnohých svých ustanoveních není úplné a existují v něm mezery, tzn. je dosti obecně formulované, což právě otevírá možnost k vyjádření a naplnění jednotlivých právních institutů, jež svou činností (rozhodnutím) dotváří. V této souvislosti jsou mnohdy uváděny příklady, kdy SD aplikoval v komunitárním právu konkrétní představu o další hospodářské integraci v rozhodnutí týkající se základních svobod Unie. Avšak lze najít i jiné příklady, kdy Soud *de facto* vytváří i nové instituty tím, že vytvořil svými judikáty samotné aplikační zásady komunitárního práva, jako je např. zásada přímého účinku a nadřazenosti (aplikační přednosti) komunitárního práva, a to právě z důvodu mezer, které představuje nevyjádření explicitně těchto zásad ve zřizovacích smlouvách, které jsou představeny v kapitole druhé. Jako další takový příklad, jenž není explicitně vyjádřen v primárním právu, se uvádí odpovědnost členského státu Unie za způsobenou škodu porušením komunitárního práva.¹¹⁶ Dále Soudní dvůr definoval obecné právní zásady jako

---

¹¹⁴ DAUSES, M., VĚRNÝ, A.: *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského Soudního dvora*. Praha, 1998, s. 74.

¹¹⁵ DAUSES, M., VĚRNÝ, A.: *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského Soudního dvora*. Praha, 1998, s. 73.

¹¹⁶ ŠÍŠKOVÁ, N., STEHLÍK, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha, 2007, s. 109-100.

samostatný pramen práva, jež spadá do primárního komunitárního práva, a určil i jeho vnitřní náplň tak, že kupříkladu rozpracoval ochranu lidských práv, která nebyla zahrnuta v žádné katalogové podobě, ačkoliv existuje obecný souhlas členských států¹¹⁷. Může to být zapříčiněno tím, že ucelený katalog lidských práv by vyjadřoval další znak ústavnosti, což nějaké státy nedokáží přijmout. Je třeba zdůraznit, že členské státy vyjádřily svůj souhlas a podporu, aby tento pomyslný katalog lidských práv rozpracoval ve své judikatuře právě Soudní dvůr jako reprezentant nezávislého orgánu hájící evropské právo.¹¹⁸

Všechny výše rozebrané instituty představují jen několik příkladů z mnoha, které jednoznačně stvrzují a prokazují velmi aktivní přístup Soudního dvora. Značná část těchto otázek byla řešena Soudem zejména v rámci řízení o předběžné otázce¹¹⁹ a podle SD se formálně jedná pouze výklad existujícího komunitárního práva, ale ne o vytvoření nových právních institutů v systému komunitárního práva. Na první pohled je však patrné, že tyto judikáty SD jsou fakticky pramenem primárního práva. V odborné literatuře se můžeme tedy setkat i s názorem, že rozhodnutí Soudu jsou považována často za nejvýznamnější pramen se skutečnou normativní funkcí komunitárního práva.¹²⁰

Dále bych chtěl stručně uvést několik metod výkladu používané SD, které stojí zřetelně v popředí. Metody výkladu bývají občas velice obtížné kvůli velkému množství úředních jazyků EU (v současnosti je jich dvacet tři), které se objevují v komunitárních textech. Zejména se jedná o systematický a teleologický výklad před výkladem zaměřeným na doslovné znění. Judikatura SD dále připisuje zvláštní význam principu účinku a dynamickému vývoji komunitárního práva, naproti tomu historický (retrospektivní) výklad nesehrává žádnou významnější roli.¹²¹

V následujících prvních dvou podkapitolách se zabírám prvním případem Soudního dvora, ve kterém řešil kolizi mezi komunitární a národní normou členského státu, jehož závěr se vztahuje k principu přímého účinku. Jako druhý případ uvádím situaci, kdy Soudní dvůr zkoumal otázku klasické zásady *lex posterior derogat legi*

---

¹¹⁷ Viz *Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod* a *Charta základních práv Evropské unie*, Úřední věstník C 83 ze dne 30. 3. 2010.

¹¹⁸ BLAHOŽ, J., KLÍMA, K., SKÁLA, J. et al.: *Ústavní právo Evropské unie*. 1. vydání. Plzeň, 2003, s. 476.

¹¹⁹ Blíže BOBEK, M., et al.: *Předběžná otázka v komunitárním právu*. Praha, 2005, s. 340-379.

¹²⁰ ŠÍŠKOVÁ, N., STEHLÍK, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha, 2007, s. 109-111. Blíže také TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T.: *Evropské právo*. 4. vydání. Praha, 2011, s. 185-187.

¹²¹ DAUSES, M., VĚRNÝ, A.: *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského Soudního dvora*. Praha, 1998, s. 73.

priori (tzn. pozdějším zákonem se ruší předchozí). Třetí případ, který uvádím, judikoval komunitární harmonizaci volného pohybu zboží, zákaz diskriminace a přípustná ospravedlnění. Poslední podkapitola představuje rozhodnutí Soudního dvora, který řešil nepříslušnost soudů členských států k rozhodování o neplatnosti aktu Evropské unie.

6.1 Rozhodnutí Soudního dvora ve věci „Van Gend an Loos“

V tomto rozhodnutí Soudního dvora ze dne 5. 2. 1963¹²² se poprvé řešilo hned několik diskutovaných otázek zejména ohledně povahy Evropské unie a vztahu Evropské unie vůči členským státům (povaha komunitárního práva), účast občanů na chodu Evropské unie, přímý účinek zřizovacích smluv a dovozní cla.

Nizozemská obchodní společnost Van Gend en Loos dovážela zboží (močovino-formaldehyd) ze Spolkové republiky Německo do Nizozemí. Na toto zboží bylo uvaleno clo ve výši 3 %. V roce 1959 však došlo ke změně nizozemské právní úpravy cel a jednotlivé kategorie zboží byly překvalifikovány. Když tedy společnost Van Gend en Loos dovezla ze Spolkové republiky Německo o rok později zásilku dalšího zboží, příslušný nizozemský úřad jí vyměřil v nové výši 8 %. Společnost Van Gend en Loos napadla toto clo u Soudního dvora s argumentací, že je zavedeno v rozporu s ustanovením Smlouvy o odstranění cel s tehdejší čl. 25 SEHS, který stanovil: „členské státy se mezi sebou vyhnou zavádění nových dovozních nebo vývozních cel nebo dávek s rovnocenným účinkem či zvyšování těch, která uplatňují ve svých vzájemných obchodních vztazích“. Nizozemský správní soud řízení přerušil a obrátil se na Soudní dvůr s předběžnou otázkou.¹²³

Odpovědi Soudního dvora na položené otázky nizozemského soudu byly velmi široké a SD se vyjádřil i k mnohem obecnějším problémům, než které bezprostředně souvisely s problematikou cel. V přihlédnutí k přímému účinku v čl. 12 Smlouvy o založení EHS přihlédl Soud nejen k obecnému záměru, ale i k duchu Smlouvy. Soudní dvůr uvedl, že Smlouvy představují více než pouhou dohodu o vzájemných právech a povinnostech mezi členskými státy, neboť se dotýkají i jednotlivce uvnitř těchto členských států. Toto vyjádření potvrdilo existenci nezávislých unijních institucí, které byly vybaveny pravomocemi vůči svým členským státům a jejich občanům.

---

¹²² Rozhodnutí Soudního dvora č. 26/62 Van Gend & Loos v. Netherlands Inland Revenue Administration [1963] ECR I.

¹²³ SEHNÁLEK, D.: *Vybraná judikatura Evropského soudního dvora ke studiu práva Evropské unie*. Brno, 2007, s. 4.

Dle Soudního dvora tedy EU představuje nový mezinárodní právní řád, za jehož účelem státy přenechaly některá svá svrchovaná práva Unii.¹²⁴

Význam tohoto judikátu tkví v tom, že přiznal jednotlivcům možnost, aby u svých národních soudů, prostřednictvím institutu o předběžné otázce, dohlíželi na porušování práva Unie. Stanovil specifické postavení EU. Určil, že unijní právo je odlišné od mezinárodního práva.

6.2 Rozhodnutí Soudního dvora ve věci „Costa“

V tomto rozhodnutí ze dne 15. 7. 1964¹²⁵, které bylo projednáváno Soudním dvorem o 17 měsíců později od rozhodnutí ve věci Van Gend en Loos, byla řešena poněkud složitější otázka související se zásadou *lex posterior derogat legi priori* (tzn. pozdějším zákonem se ruší předchozí), tedy s předností unijního práva, svobodou usazování a harmonizace. Kromě těchto problémů ale řešil SD i podobné otázky jako v prvním případě.

Milánský advokát Flaminio Costa byl akcionářem energetické společnosti E.N.E.L., jež byla znárodněna zákonem Italské republiky. Costa považoval italskou legislativu za kolizní s ustanovením unijního práva o svobodě usazování, státní podpoře a svobodné ekonomické soutěži. Italská vláda namítala, že Soudní dvůr by se neměl předběžnou otázkou vůbec zabývat, a své argumenty opírala o to, že italský soud by měl aplikovat pouze italské právo a ne právo unijní.

Soudní dvůr odmítl argumenty italské vlády o výhradní aplikaci svého národního práva a navázal na rozhodnutí ve věci Van Gend en Loos s opodstatněním, že Smlouvy vytvořily vlastní právní řád s nadnárodní úrovní a tudíž se tento stal nedílnou součástí právních řádů v členských státech, což nemůžou národní soudy opomíjet. Tímto svým rozhodnutím stanovil, že jednostranná a následná opatření členských států Unie nemohou být upřednostněna před právním řádem vytvořeným a stvrzeným dohodou svých členů, tzn. že nemohou být v kolizi. Pakliže by k tomuto

---

¹²⁴ LYČKA, M., KUNC, B., ŠLÉGLOVÁ, K. *et al.*: *Komentovaná rozhodnutí soudního dvora Evropské unie*. Praha, 2010, s. 18-19. Blíže také TICHÝ *et al.*: *Dokumenty ke studiu Evropského práva*. Praha, 2006, s. 288-290.

¹²⁵ Rozhodnutí Soudního dvora č. 6/64 Costa v. E.N.E.L. [1964] ECR 585.

docházelo, dle Soudního dvora by to vedlo k nahodilému účinku unijního práva v členských státech a s tím spojenému postavení EU uvnitř těchto členských států.¹²⁶

Případ Costa bývá považován za vůbec nejdůležitější rozhodnutí Soudního dvora, kdy tímto judikoval princip aplikační přednosti komunitárního práva, který dodnes nebyl kodifikován ve Smlouvách.

6.3 Rozhodnutí Soudního dvora ve věci „Cassis de Dijon“

V tomto rozhodnutí Soudního dvora ze dne 11. 4. 1974¹²⁷ byly především diskutovány otázky volného pohybu zboží, proporcionality, opatření rovnající se kvantitativnímu omezení dovozu, zákaz diskriminace a přípustná ospravedlnění.

Společnost Rewe-Zentral usilovala o to, aby mohla dovážet do Spolkové republiky Německo francouzský ovocný likér, známý pod názvem Cassis de Dijon. To jí ovšem nebylo dovoleno německým úřadem pro státní monopoly, který poukazoval na to, že Cassis de Dijon nenaplnuje ve Spolkové republice Německo uzákoněnou podmínku minimálního obsahu alkoholu proto, aby mohl být považován za likér a jako takový dovážen. Minimum alkoholu pro likéry bylo v zákoně stanoveno na 25 %, zatímco obsah alkoholu v Cassis de Dijon se pohyboval mezi 15 a 20 %. Rewe-Zentral považovala tento předpis za porušení čl. 30 a 37 SES (nyní článku 34 a 37 SFEU), který stanovil: „...množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou mezi členskými státy zakázána...členské státy upraví státní monopoly obchodní povahy tak, aby byla vyloučena jakákoli diskriminace mezi státními příslušníky členských států, pokud jde o podmínky nákupu a odbytu zboží...“. Další aplikace by podle názoru Rewe-Zentral vedla k vyloučení tradičních alkoholických nápojů vyráběných v jiných členských státech z komunitárního trhu a vytvářela by tak prostor pro monopol. Spolková republika Německo se hájila odkazem na ochranu veřejného zdraví a dále také ochranou spotřebitele, kdy podle jejího názoru alkoholické nápoje s nižším obsahem alkoholu snáze vedou k alkoholové závislosti.

Soudní dvůr rozhodl, že v případě, kdy dané právní odvětví či jeho specifická část ještě nebyly doposud plně harmonizovány, je jejich úprava v kompetenci členských států. Překážky obchodu uvnitř Společenství, které vyplývají z přetrvávajících rozdílů

---

¹²⁶ LYČKA, M., KUNC, B., ŠLÉGLOVÁ, K. et al.: *Komentovaná rozhodnutí soudního dvora Evropské unie*. Praha, 2010, s. 19-21. Blíže také SIMAN, M., SLAŠŤAN, M., IVANOVÁ-ŽILÁKOVÁ, D.: *Primárne právo Európskej únie*. 2. vydanie. Bratislava, 2006, s. 69-76.

¹²⁷ Rozhodnutí č. 120/78 Rewe-Zentrale AG v. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein [1974] ECR 649.

v úpravách členských států k přístupu těchto výrobků na trh, musí být akceptovány, pokud tato ustanovení jsou nutná k tomu, aby se vyhovělo naléhavým potřebám. Jako naléhavé potřeby Soudní dvůr označil např. účinné daňové kontroly, ochranu veřejného zdraví, poctivosti obchodního styku a ochranu spotřebitele. Soudní dvůr však tvrzení Spolkové republiky Německo odmítl, když poznamenal, že jsou neprůkazná a že jediným důsledkem těchto opatření je ochrana domácích nápojů s vysokým obsahem alkoholu.¹²⁸

V případě *Cassis de Dijon* Soudní dvůr judikuje, že v případě neexistence komunitární harmonizace jsou členské státy povinny zajistit, že jimi stanovená omezení volného pohybu zboží jsou řádně ospravedlněná, a to i důvody mimo čl. 36 SES (nyní čl. 36 SFEU). Z čehož plyne, že překážky volnému pohybu zboží musejí být vhodné a nezbytné k dosažení legitimního cíle v podobě řádných ospravedlňujících důvodů.¹²⁹

6.4 Rozhodnutí Soudního dvora ve věci „Foto-Frost“

Rozhodnutím Soudního dvora ze dne 22. 10. 1987¹³⁰ byly řešeny otázky týkající se neplatnosti aktů EU, nepřislušnosti národních soudů k rozhodování o neplatnosti aktu EU a především předběžná otázka.

Německá společnost Foto-Frost, zabývající se mezinárodním obchodem s fotografickým zbožím, podala ve Spolkové republice Německo správní žalobu proti rozhodnutí hlavního celního úřadu z důvodu doměření cla, jež se opíralo o rozhodnutí Komise adresované Spolkové republice Německo na základě čl. 6 nařízení 1573/80. Soud, který o správní žalobě rozhodoval, se v roce 1985 obrátil na Soudní dvůr s předběžnou otázkou, kterou formuloval tak, zda je oprávněn přezkoumávat platnost aktů Společenství, tzn. jestli může prohlásit rozhodnutí Komise za neplatné pro rozpor s komunitárním právem, anebo zda je povinen v daném případě požádat o takovéto posouzení Soudní dvůr.¹³¹

Soudní dvůr razantně odmítl doslovný výklad dnešního čl. 267 SFEU (bývalý čl. 234 SES), který by vedl k tomu, že nižší soudy členských států nejsou povinny předkládat předběžnou otázku ohledně neplatnosti aktů orgánů Společenství. Soudní dvůr argumentoval především tím, že smyslem článků Smluv je zajistit jednotný výklad

---

¹²⁸ TICHÝ *et al.*: *Dokumenty ke studiu Evropského práva*. Praha, 2006, s. 607-609.

¹²⁹ LYČKA, M., KUNC, B., ŠLÉGLOVÁ, K. *et al.*: *Komentovaná rozhodnutí soudního dvora Evropské unie*. Praha, 2010, s. 136-137.

¹³⁰ Rozhodnutí č. 314/85 Foto-Frost v. Hauptzollamt Lübeck-Ost [1987] ECR 4199.

¹³¹ TICHÝ *et al.*: *Dokumenty ke studiu Evropského práva*. Praha, 2006, s. 455-457.

komunitárního práva soudy členských států. Dále uvádí, že ve Smlouvách je jasně definována výlučná pravomoc Soudního dvora k prohlašování aktu orgánu Společenství za neplatný a je z pohledu požadavku na soudržnost systému nezbytné, aby Soudnímu dvoru zůstalo nadále vyhrazeno rovněž rozhodování v případech, kdy je neplatnost aktu namítána před soudem členského státu.¹³²

Soudní dvůr si v tomto případě na sebe vztáhl příslušnost pro rozhodování o neplatnosti aktů orgánů Unie. Z čehož logicky vyplývá, že soud členského státu poruší právo Unie, pokud neaplikuje akt orgánu Unie, i když má za to, že je neplatný, aniž by se o tom dříve neporadil prostřednictvím předběžné otázky se Soudním dvorem.

---

¹³² LYČKA, M., KUNC, B., ŠLÉGLOVÁ, K. *et al.*: *Komentovaná rozhodnutí soudního dvora Evropské unie*. Praha, 2010, s. 48-50. Blíže také SIMAN, M., SLAŠŤAN, M., IVANOVÁ-ŽILÁKOVÁ, D.: *Primárne právo Európskej únie*. 2. vydanie. Bratislava, 2006, s. 210-214.

ZÁVĚR

Jak již bylo zmíněno v úvodu, práce si kladla za svůj primární cíl přiblížení komplexních informací o struktuře, fungování a pravomocích Soudního dvora Evropské unie jako celku.

Historickou metodou práce zanalyzovala to, co předcházelo Evropské integraci a jaké relevantní důležité milníky přispěly k ucelení odlišných, nejenom právních, řádů do jednotné Evropské unie. Analýzou a komparací jednotlivých smluv jsem došel k závěru, že zakládající smlouvy skutečně tvoří ústavní rámec, který je nezbytně důležitý pro vytváření společenství států se společnými demokratickými hodnotami s kolektivním cílem udržení stabilního Evropského kontinentu. Vytvořený ústavní rámec byl stanovený smlouvami členských států, které postupně utvářely a formovaly postavení a míru pravomocí vložených do rukou Soudnímu dvoru EU, a to až do dnešní podoby. Je podstatným faktem, že Soudní dvůr aktivně spolupracuje na vytváření tohoto rámce a současně kontroluje jeho plnění nejenom členskými státy, potažmo i jejich občany, ale i orgány a institucemi EU. Nelze ale zapomínat na zásadní fakt, že Soudní dvůr je vybaven jen takovou pravomocí, jakou na něj převedou členské státy a politické instituce Unie.

Lisabonská smlouva výrazně zreformovala Evropskou unii, kdy se právě o těchto změnách dlouhodobě diskutovalo. Zásadní změny se týkaly zavedení právní subjektivity EU a výrazného kroku učiněného k potřebě vytvořit obdobu Listiny základních lidských práv a svobod, jak ji známe v České republice, v podobě přičlenění Charty základních lidských práv mezi obecně závazné právní akty Evropské unie.

Právní systém EU nebylo možno detailněji uchopit na tak malém prostoru. Podařilo se však přehledně a hierarchicky uspořádat prameny práva, které tvoří tento právní systém. Tedy systém, ve kterém neoddiskutovatelně důležitou roli sehrává právě Soudní dvůr EU, a to jak v utváření obecných právních principů či zásad, tak svojí judikaturou a dozorem nad dodržováním právních aktů Unie. Nebyl zde opomenut ani řádný legislativní proces, který tyto závazné normy evropského práva vytváří.

V práci byl dále charakterizován Evropský soudní systém a zhodnoceno postavení a význam některých změn týkajících se Soudního dvora EU, k nimž v průběhu vývoje a utváření Evropské unie došlo. Připomínám, že v komparaci Soudního dvora s jinými institucemi EU nedoznal Soudní dvůr zas až tak velkých změn,

oproti např. Evropskému parlamentu. Soudní dvůr však doznal jiných změn, a to v souvislosti s rozšiřování Unie o další státy, a tím i neustálého masivního navyšování různé agendy. Z tohoto důvodu muselo logicky dojít k vytvoření pomocného soudu, jež představuje Tribunál. Je vysoce pravděpodobné, že s dalším přibýváním členských států bude docházet i k rozšiřování Soudního dvora, např. o další specializované soudy. Tento proces byl v podstatě již nastartován zřízením Soudu pro veřejnou službu, který vznikl zejména proto, aby ulehčil Soudnímu dvoru v rámci zaměstnaneckých sporů s EU. Došlo k jasnému vymezení rozdílů kompetencí a smyslu existence Soudního dvora oproti jiným soudům pohybujícím se v rámci svých pravomocí v Evropě, jako je například Soud pro lidská práva ve Štrasburku. Za obecný důvod častého zaměňování výše uvedených soudů považují nízkou informovanost, slabou propagaci a spolupráci Soudního dvora přímo s občany EU.

Jednu z mých tezí lze důkazně podložit faktem vyplývajícím ze statistik Soudního dvora. Prokazatelně dochází k progresivnímu nárůstu v oblasti řízení o předběžné otázce, jež v budoucnu zapříčiní neodvratnou potřebu vytvoření dalšího specializovaného soudu, který by mohl mít tuto agendu na starosti. S touto změnou by mohla být spojena velká reforma evropského soudnictví.

Lze konstatovat, že díky akcelerující evropské integraci se blíží závěr éry, kdy systém evropského soudnictví se sestává na jedné straně ze soudů unijních, tvořených v současnosti Soudním dvorem, Tribunálem a specializovaným soudem, a na druhé straně ze soudů vnitrostátních. Přitom nelze přímo tyto soudy od sebe oddělovat, jelikož spolu blízce spolupracují tak, aby byl zaručen hladký průběh aplikace evropského práva ve všech členských státech Unie. Tento vztah soudů Soudní dvůr EU přímo definuje ve svých judikátech na základě výchozích aplikačních zásad přímého účinku a přednosti unijního, evropského práva před právem vnitrostátním.

V práci byl vytvořen přehled jednotlivých typů řízení před Soudním dvorem a některých druhů řízení před Tribunálem, přičemž záměrně byla věnována zvýšená pozornost těm druhům řízení, které představují značný význam pro stabilitu ochrany právního řádu Unie. Prostřednictvím řízení Soudního dvora o předběžné otázce dokázal tento účinně ovlivňovat komunitární právo, a tím zapříčinil hladký výklad komunitárního práva i na národní úrovni soudů. Nelze ovšem opomenout a opět zdůraznit, že stávající spolupráce Soudního dvora s vnitrostátními soudy má nepopíratelně velký význam a že vnitrostátní soudy taktéž představují významný článek při tvorbě a aplikaci unijního práva v evropském soudním systému.

Závěrem si dovoluji konstatovat, že i přes některé dílčí nedostatky, které by se daly Soudnímu dvoru Evropské unie jistě vytknout, si zachovává silnou pozici nezávislého soudního orgánu, který je v mezinárodním měřítku ojedinělý a tvoří pojítko mezi dvěma normativními světy.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ARNULL, A.: *The European Union and its Court of Justice*. 1st ed. Oxford : Oxford University Press, 1999. lxxxiii, 593 s. Oxford EC law library. ISBN 0-19-825898-4.
2. BLAHOŽ, J., KLÍMA, K., SKÁLA, J. *et al.*: *Ústavní právo Evropské unie*. 1. vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2003. 939 s. ISBN 80-86473-48-1.
3. BOBEK, M., *et al.*: *Předběžná otázka v komunitárním právu*. Praha : Linde, 2005. 517 s. ISBN 80-7201-513-3.
4. DAUSES, M., VĚRNÝ, A.: *Evropské právo se zaměřením na rozhodovací praxi Evropského Soudního dvora*. Praha : Ústav mezinárodních vztahů, 1998. 447 s. ISBN 80-85864-41-X.
5. DUŠEK, J.: *Historie a organizace Evropské unie*. 2. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9
6. European Union.: *CONSOLIDATED TREATIES : CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS*. Luxemburg : Publications Office of the European Union, 2010. 403 s. ISBN 978-928242577-0.
7. FIALA, P., PITROVÁ, M.: *Evropská unie*. 1. vydání. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. ISBN 80-7325-015-2.
8. FIALA, P., PITROVÁ, M.: *Evropská unie*. 2. vydání. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
9. FOREJTOVÁ, M., TRONEČKOVÁ, M.: *Evropské právo v praxi*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. 246 s. ISBN 978-80-7380-301-8.
10. KARZEL, D.: *Evropský soudní dvůr : Praktický průvodce*. Praha : ASPI, a.s., 2006. 491 s. ISBN 80-7357-201-X.
11. KLÍMA, K. *et al.*: *Evropské právo*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2011. 579 s. ISBN 978-80-7380-335-3.
12. KÖNIG, P., LACINA, L., PŘENOSIL, J.: *Učebnice evropské integrace*. 1. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2006. 416 s. ISBN 80-7364-022-8.
13. KRÁL, R.: *Zásady aplikace komunitárního práva národními soudy*. Praha : C. H. Beck, 2003. 101 s. ISBN 80-7179-799-5.

14. LYČKA, M., KUNC, B., ŠLÉGLOVÁ, K. *et al.*: *Komentovaná rozhodnutí soudního dvora Evropské unie*. Praha : Linde, 2010. 447 s. ISBN 978-80-7201-812-3.
15. OUTLÁ, V. *et al.*: *Právo Evropské unie*. 2. rozšířené vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. 387 s. ISBN 978-80-7380-084-0.
16. PIKNA, B.: *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva : prizmatem Lisabonské smlouvy*. Praha : Linde Praha, a.s., 2010. 422 s. ISBN 978-80-7201-813-0.
17. POMAHAČ, R.: *EVROPSKÉ PRÁVO*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2003. 203 s. ISBN 80-246-0576-7.
18. POTOČNÝ, M. a ŠEBAJEVOVÁ, E. A.: *Právo mezinárodních organizací*. Praha : Panorama, 1984. 120 s.
19. PROUZA, D., ZAJÍČKOVÁ, E.: *Základy práva Evropské unie*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 156 s. ISBN 978-80-86708-45-4.
20. PROUZOVÁ, A.: *Evropský soud pro lidská práva : organizace, pravomoci a řízení*. Praha : Linde a.s., 2004. 186 s. ISBN 80-7201-500-1.
21. SEHNÁLEK, D.: *Vybraná judikatura Evropského soudního dvora ke studiu práva Evropské unie*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2007. 102 s. ISBN 678-80-210-4254-4.
22. SIMAN, M., SLAŠŤAN, M., IVANOVÁ-ŽILÁKOVÁ, D.: *Primárne právo Európskej únie*. 2. vydanie. Bratislava : EUROIURIS – Európske právne centrum. 716 s. ISBN 80-969554-0-3.
23. STEINER, J., WOODS, L.: *EU Law*. Oxford: Oxford University Press, 2009. 776 s. ISBN 978-0-19-921907-0.
24. SVOBODA, P.: *Úvod do evropského práva*. 2. podstatně přepracované vydání. Praha : C. H. Beck, 2007. 277 s. ISBN 978-80-7179-621-3.
25. ŠEJVL, M. *et al.*: *Aplikace práva EU v České republice. Vybrané problémy*. Praha : Ústav státu a práva AV ČR, 2009. 246 s. ISBN 978-80-904024-3-0.
26. ŠIŠKOVÁ, N., STEHLÍK, V.: *Evropské právo 1 : Ústavní základy Evropské unie*. Praha : Linde a. s., 2007. 310 s. ISBN 978-80-7201-680-8.
27. TICHÝ, L. *et al.*: *Dokumenty ke studiu Evropského práva*. 3. přepracované vydání. Praha : Linde, 2006. 910 s. ISBN 80-7201-573-7.

28. TICHÝ, L., ARNOLD, R., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R., DUMBROVSKÝ, T.: *Evropské právo*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2011. 1005 s. ISBN 978-80-7400-333-2.
29. TURNER, Ch. and STOREY, T.: *Unlocking EU Law*. 3rd edition. London : Hooter Education, 2011. 466 s. ISBN 978-1-444-10914-6.
30. TÝČ, V.: *Úvod do mezinárodního a evropského práva*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2007. 100 s. ISBN 978-80-210-4253-7.
31. TÝČ, V.: *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vydání. Praha : Leges, 2010. 301 s. ISBN 978-80-87212-60-8.

Elektronické zdroje

1. Evropská unie. In *Europa.eu* [on-line]. 2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://europa.eu/>>.
2. Právo Evropské unie. In *Eur-lex.europa.eu* [on-line]. 2012 [cit. 2011-10-12]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/>>.
3. Soudní dvůr Evropské unie. In *Curia.eu* [on-line]. 2012 [cit. 2012-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://curia.europa.eu/>>.

Legislativní dokumenty

1. *Amsterodamská smlouva*, Úřední věstník C 340/1, 1997.
2. *Charta základních práv Evropské unie*, Úřední věstník C 83 ze dne 30. 3. 2010.
3. *Jednací řád Soudního dvora*, 2010/C 177/01 ze dne 2. 7. 2010.
4. *Jednací řád Soudu pro veřejnou službu*, 2010/C 177/03 ze dne 2. 7. 2010.
5. *Jednací řád Tribunálu*, 2010/C 177/02 ze dne 2. 7. 2010.
6. *Jednotný evropský akt*, Úřední věstník L 169/1, 1987.
7. *Lisabonská smlouva*, Úřední věstník C 306 ze dne 17. 12.2007.
8. *Niceská smlouva*, Úřední věstník C 80 ze dne 10. 3. 2001.
9. *Smlouva o ES*, Úřední věstník C 340 ze dne 10. 11. 1997.
10. *Smlouva o ESUO*, Úřední věstník L 319/1, 1988.
11. *Smlouva o EU*, Úřední věstník C 325/7, 1992.
12. *Smlouva o EURATOM*, Úřední věstník C 323/1, 1999.
13. *Smlouva o fungování EU*, Úřední věstník C 83 ze dne 30. 3. 2010.
14. *Statut Soudního dvora EU*, Protokol č. 3, C 83/210 ze dne 30. 3. 2010.

Ostatní zdroje

- Výroční zprávy Soudního dvora EU 1997-2011 dostupné na CURIA.

Rozhodnutí Rady

- Rozhodnutí Rady 88/591/ESUO, EHS, Euratom ze dne 24. 10. 1988 o zřízení Soudu prvního stupně Evropských společenství., Úřední věstník ES L 319 ze dne 25. listopadu 1988.
- Rozhodnutí Rady ze dne 2. 11. 2004 o zřízení Soudu pro veřejnou službu Evropské unie 2004/752/ES, Euratom, Úřední věstník L 333 ze dne 9. listopadu 2004.

Rozhodnutí Soudního dvora

- Rozhodnutí č. 120/78 Rewe-Zentrale AG v. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein [1974] ECR 649.
- Rozhodnutí č. 26/62 Van Gend & Loos v. Netherlands Inland Revenue Administration [1963] ECR 1.
- Rozhodnutí č. 314/85 Foto-Frost v. Hauptzollamt Lübeck-Ost [1987] ECR 4199.
- Rozhodnutí č. 6/64 Costa v. E.N.E.L. [1964] ECR 585.

SEZNAM ZKRATEK

ECB	Evropská centrální banka
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ER	Evropská rada
ES	Evropská společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
JEA	Jednotný evropský akt
LS	Lisabonská smlouva
OECC	Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci
OSN	Organizace spojených národů
SD	Soudní dvůr
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SEHS	Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství
SES	Smlouva o Evropských společenstvích
SEU	Smlouva o založení Evropské unie
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA I - GRAFY

Graf č. 1: Soudní případy Soudního dvora (1997-2011).

Graf č. 2: Délka řízení u Soudního dvora (2001-2011).

Graf č. 3: Povaha řízení u Soudního dvora (2000-2010).

Graf č. 4: Soudní případy Tribunálu (2000-2011).

Graf č. 5: Délka řízení u Tribunálu (2001-2010).

Graf č. 6: Soudní případy Soudu pro veřejnou službu (2005-2011).

Graf č. 7: Délka řízení u Soudu pro veřejnou službu (2005-2010).

PŘÍLOHA II - TABULKY

Tabulka č. 1: Zahájená řízení o předběžných otázkách 1952-2010 podle zemí.

Tabulka č. 2: Přehled předsedů Soudního dvora.

Tabulka č. 3: Přehled předsedů Tribunálu.

Tabulka č. 4: Přehled předsedů Soudu pro veřejnou službu.

PŘÍLOHA III – SLOŽENÍ SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

Složení Soudního dvora v prosinci 2009.

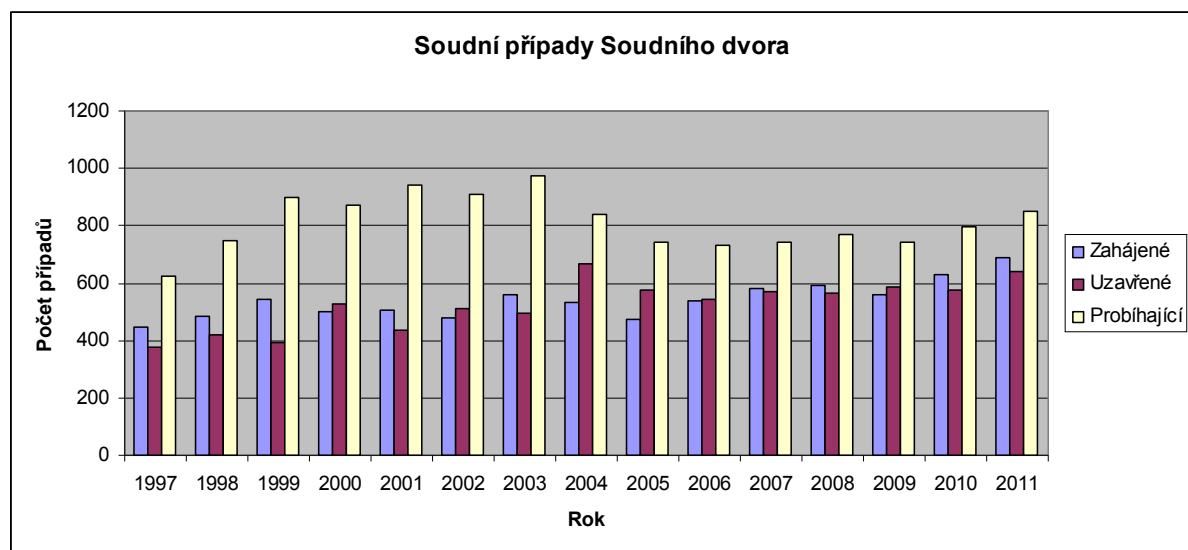
Složení Tribunálu v prosinci 2009.

Složení Soudu pro veřejnou službu v prosinci 2009.

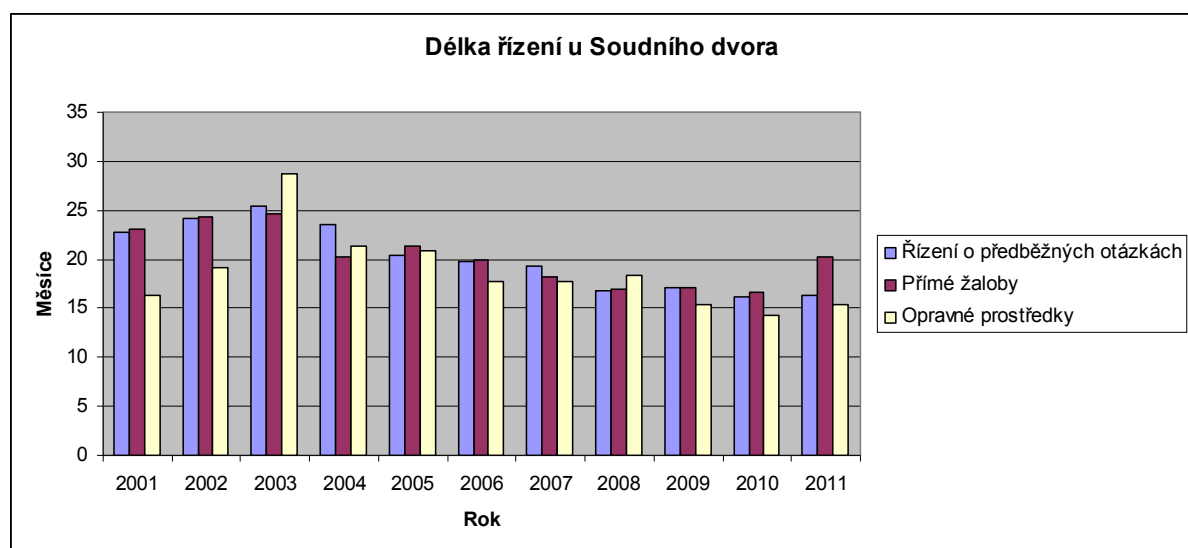
PŘÍLOHA I – GRAFY

Graf č. 1: Soudní případy Soudního dvora (1997-2011)

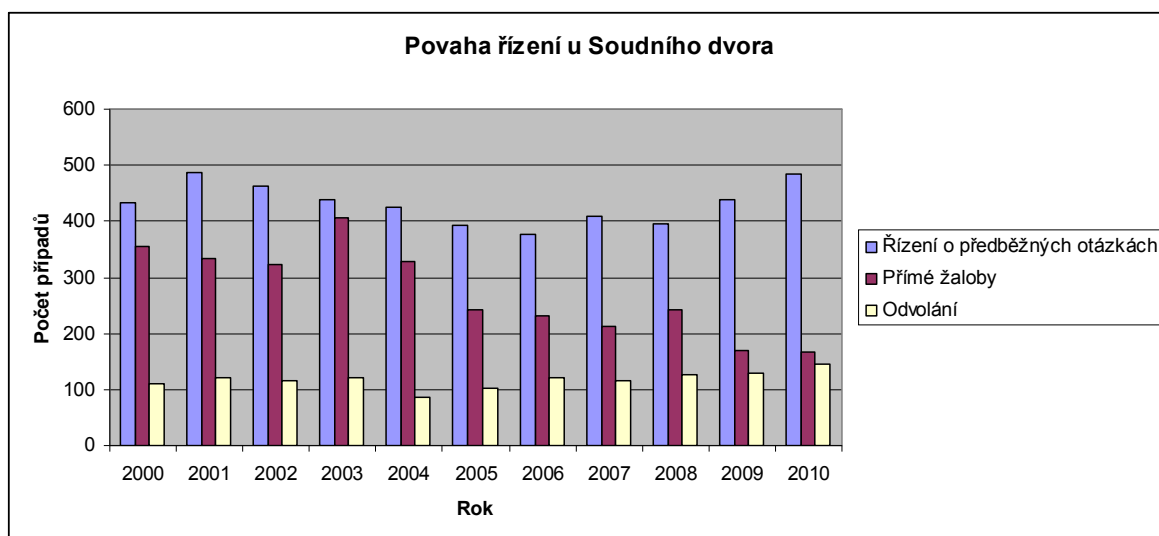
Zdroj: Annual Report of the Court of Justice 1997-2011. Graf vytvořen autorem práce.

Graf č. 2: Délka řízení u Soudního dvora (2001-2011)

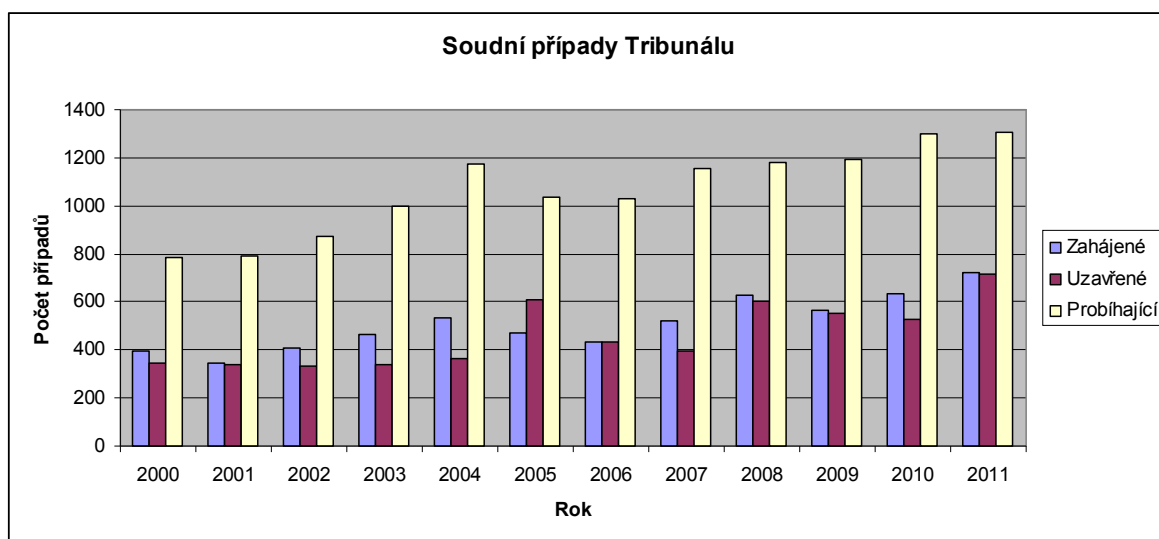
Zdroj: Annual Report of the Court of Justice 2001-2011. Graf vytvořen autorem práce.

Graf č. 3: Povaha řízení u Soudního dvora (2000-2010)

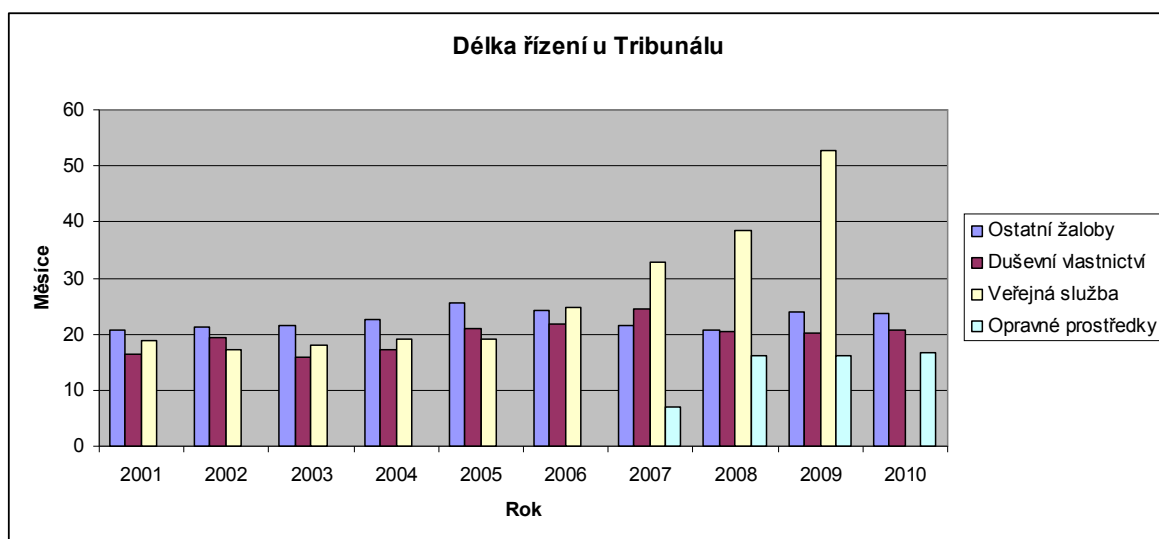
Zdroj: Annual Report of the Court of Justice 2000-2010. Graf vytvořen autorem práce.

Graf č. 4: Soudní případy Tribunálu (2000-2011)

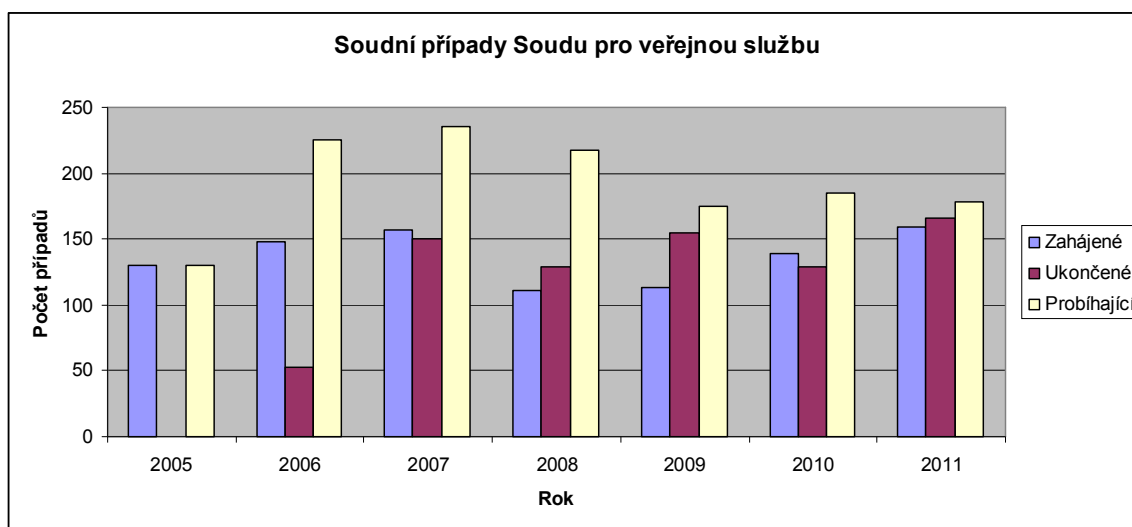
Zdroj: Annual Report of the Court of First Instance 2000-2011. Dostupné na CURIA. Graf vytvořen autorem práce.

Graf č. 5: Délka řízení u Tribunálu (2001-2010)

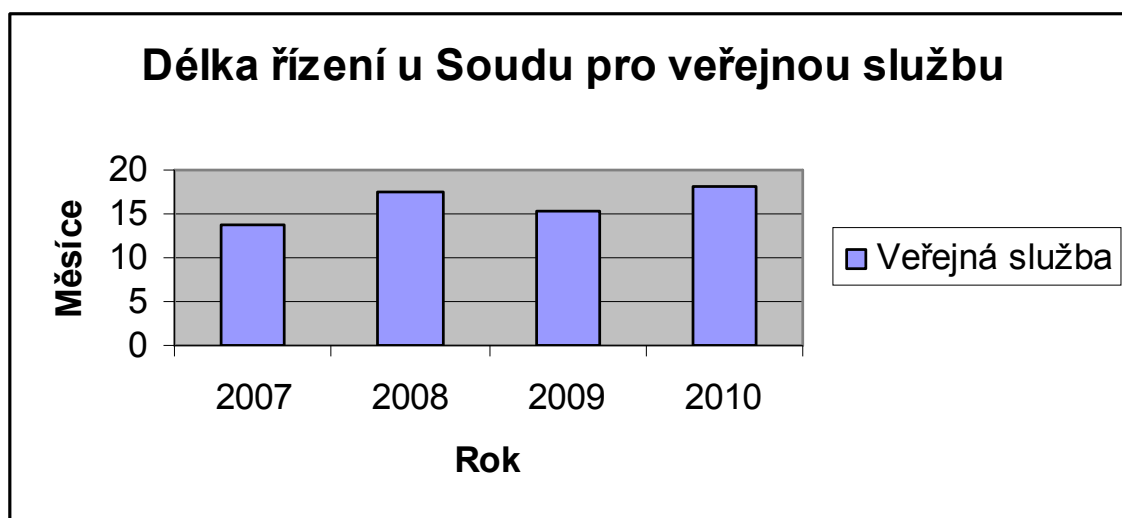
Zdroj: Annual Report of the Court of First Instance 2001-2010. Dostupné na CURIA. Graf vytvořen autorem práce.

Graf č. 6: Soudní případy Soudu pro veřejnou službu (2005-2011)

Zdroj: Annual Report of the Civil Service Tribunal 2005-2011. Dostupné na CURIA. Graf vytvořen autorem práce.

Graf č. 7: Délka řízení u Soudu pro veřejnou službu (2005-2010)

Zdroj: Annual Report of the Civil Service Tribunal 2007-2010. Dostupné na CURIA. Graf vytvořen autorem práce.

PŘÍLOHA II - TABULKY

Tabulka č. 1: Zahájená řízení o předběžných otázkách 1952-2010 podle zemí

Zahájená řízení o předběžných otázkách (1952-2010)	
Belgie	651
Bulharsko	18
ČR	15
Dánsko	135
Německo	1802
Estonsko	6
Řecko	151
Španělsko	244
Francie	816
Irsko	55
Itálie	1056
Kypr	2
Lotyšsko	10
Litva	10
Lucembursko	73
Maďarsko	33
Malta	1
Nizozemsko	767
Rakousko	363
Polsko	32
Portugalsko	77
Rumunsko	19
Slovinsko	3
Slovensko	8
Finsko	64
Švédsko	87
UK	505
Benelux	2
Celkem	7005

Zdroj: Annual Report of the Court of Justice 2010. Tabulka vytvořena autorem práce. Dostupné na CURIA.

Tabulka č. 2: Přehled předsedů Soudního dvora

Období	Předseda	Stát
1952-1958	Massimo Pilotti	Itálie
1958-1964	Andreas Matthias Donner	Nizozemsko
1964-1967	Charles Léon Hammes	Lucembursko
1967-1976	Robert Lecourt	Francie
1976-1980	Hans Kutscher	Německo
1980-1984	Josse Mertens de Wilmars	Belgie
1984-1988	John Mackenzie-Stuart	Velká Británie
1988-1994	Ole Due	Dánsko
1994-2003	Gil Carlos Rodriguez Iglesias	Španělsko
2003-současnost	Vassilios Skouris	Řecko

Zdroj: Dostupné na CURIA. Tabulka vytvořena autorem práce.

Tabulka č. 3: Přehled předsedů Tribunálu

Období	Předseda	Stát
1989-1995	José Luis da Cruz Vilaca	Portugalsko
1995-1998	Antonio Saggio	Itálie
1998-2007	Bo Vesterdorf	Dánsko
2007-současnost	Marc Jaeger	Lucembursko

Zdroj: Dostupné na CURIA. Tabulka vytvořena autorem práce.

Tabulka č. 3: Přehled předsedů Soudu pro veřejnou službu

Období	Předseda	Stát
2005-2011	Paul J. Mahoney	Velká Británie
2011-současnost	Sean Van Raepenbusch	Belgie

Zdroj: Dostupné na CURIA. Tabulka vytvořena autorem práce.

PŘÍLOHA III – SLOŽENÍ SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

Soudní dvůr – složení v prosinci 2009

Zdroj: Soudní dvůr Evropské unie, CURIA

Vassilios Skouris

Předseda Soudního dvora od roku 2003.

Alfredo Calot Escobar

Vedoucí soudní kanceláře Soudního dvora od roku 2010.

Paolo Mengozzi

1. generální advokát Soudního dvora od roku 2006.

Tribunál – složení v prosinci 2009

Zdroj: Soudní dvůr Evropské unie, dostupné na CURIA.

Marc Jaeger

Předseda Tribunálu od roku 2007.

Emmanuel Coulon

Vedoucí kanceláře Tribunálu od roku 2005.

Soud pro veřejnou službu – Složení v prosinci 2009

Zdroj: Soudní dvůr Evropské unie, dostupné na CURIA.

Sean Van Raepenbusch

Předseda Soudu pro veřejnou službu od roku 2011.

Waltraud Hakenberg

Vedoucí kanceláře Soudu pro veřejnou službu od roku 2005.